

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra pedagogiky a psychologie

Bakalářská práce

Faktory ovlivňující úspěšnost veřejných sbírek v Jihočeském kraji

Vypracovala: Lucie Škodová

Vedoucí práce: PhDr. Olga Vaněčková

České Budějovice 2017

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů zveřejněny posudky školitele a oponenta práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Poděkování

Děkuji PhDr. Olze Vaněčkové za vedení mé bakalářské práce, cenné rady a odborný dohled.

Abstrakt

Tato práce popisuje veřejné sbírky pořádané od roku 2001 do roku 2015 v Jihočeském kraji. Konkrétně se zabývá tím, kdo sbírky pořádá a za jakým účelem. Vyzdvihuje nejdůležitější kritéria ovlivňující jejich úspěšnost a faktory, které k úspěšnosti sbírky vedou.

Cílem práce je zjistit, jak je pro přispěvatele důležitý účel sbírky, tedy zda jsou ochotni finančně pomoci potřebnému člověku ze svého okolí, organizaci, pomáhající dětem, handicapovaným osobám či seniorům? Zda lidé přispívají na ochranu památek, nebo raději pomohou financovat péči o opuštěná zvířata? Jakou roli hraje u veřejných sbírek touha dárce zviditelnit se, či jen příležitost se pobavit?

Zaměřila jsem se na veřejné sbírky jako jednu z nejužívanějších sociálních opor, abych zjistila, zda v posledních letech této pomoci v Jihočeském kraji mezi lidmi přibývá, či naopak. Zkoumám, zda finanční částky získané pomocí sbírek rostou nebo klesají.

Při zjišťování těchto cílů jsem použila kvantitativní metody, konkrétně sekundární analýzu.

Hlavním zdrojem dat pro práci bude registr veřejných sbírek Jihočeského kraje. Představila jsem zde konkrétní sbírky, které se v Jihočeském kraji pořádaly a pořádají, jejich srovnáním a vyhodnocením jednak z pohledu četnosti, účelu a okruhu přispěvatelů, ale především z pohledu jejich úspěšnosti.

Klíčová slova: Veřejné sbírky
 Sociální opora
 Finanční pomoc

Abstract

This thesis describes the South-Bohemian public fund-raising campaigns running from 2001 to 2015.

In particular, it deals with their organizers and goals and highlights some of the main factors influencing their success.

The goal of this thesis is what motivates and attracts donors the most.

There are some questions to be answered: Are the donors willing to financially support other people in need from their neighbourhood or organizations that help children, handicapped or elderly people? Do people rather support protection of landmarks or abandoned animals? Do donors help because of their own publicity purposes or pleasure?

This work focuses on the public funds as one of the most used social support to find out the recent trends – the intensity and frequency of financial amounts.

The main data source for my work is the South-Bohemian Register of the public fund-raising campaigns. The specific recent campaigns are presented and their outcomes, frequency, intensity, goals and donors are compared, considering mainly their success.

All the data are investigated thoroughly by means of quantitative secondary analysis.

Keywords: Public fund-raising
 Social support
 Financial help

OBSAH

1	Úvod.....	10
2	Historie charitativní a sociální činnosti	12
2.1	Starověk	12
2.2	Novověk	13
2.3	Meziválečné období.....	14
2.4	Období socialismu.....	15
2.5	Období od převratu v roce 1989 do současnosti.....	18
3	Legislativa v oblasti veřejných sbírek.....	20
3.1	Vývoj legislativy v českých zemích	20
3.2	Základní principy zákona o veřejných sbírkách	21
4	Členění sbírek.....	23
5	Pojmy	24
6	Metodologie.....	24
7	Implementace zákona o Veřejných Sbírkách do praxe v Jihočeském kraji	25
7.1	Rok 2001	25
7.2	Rok 2002	27
7.2.1	Povodně	27
7.2.2	Ostatní sbírky roku 2002.....	29
7.3	Rok 2003	30
7.4	Rok 2004	32
7.5	Rok 2005	33
7.6	Rok 2006	35
7.7	Rok 2007	37
7.8	Rok 2008	39

7.9	Rok 2009	40
7.10	Rok 2010	42
7.11	Rok 2011	43
7.12	Rok 2012	45
7.13	Rok 2013	47
7.14	Rok 2014	49
7.15	Rok 2015	51
7.16	Rok 2016	53
7.17	Sbírky pořádané Jihočeským krajem	53
7.18	Rekapitulace.....	54
8	Dlouhodobé sbírky.....	60
8.1	Prachatice – Hospic sv. Jana Nepomuka Neumanna.....	60
8.2	Jindřichův Hradec – Otevřená OKNA, z.ú.	61
8.3	České Budějovice – Centrum BAZALKA o.p.s.....	62
8.4	Soběslav – Diakonie ČCE Středisko Rolnička.....	63
8.5	Shrnutí.....	64
9	Jednorázové sbírky.....	65
9.1	Městys Malšice – sbírka na MUDr. Hanu Šedivou	65
9.2	Český Krumlov – ZO nezávislého odborového svazu Policie ČR	66
9.3	České Budějovice – HC Mountfield a.s.	66
9.4	Týn nad Vltavou – Římskokatolická farnost.....	66
9.5	Shrnutí.....	66
10	Opakující se sbírky – tradiční	68
10.1	České Budějovice – Oblastní spolek ČČK	68
10.2	Tábor – Fest 2004 z. s.	69

10.3	České Budějovice – Městská charita – Kabelkový veletrh	69
10.4	Vimperk – Šumava na nohou z.s.	70
10.5	České Budějovice – Pustí kačku	71
10.6	České Budějovice – Pomáháme sportem o. s.	71
10.7	Shrnutí.....	72
11	Hlavní faktory ovlivňující úspěšnost sbírky	73
11.1	Medializace	73
11.2	Okruh oslovených dárců	74
11.3	Originalita.....	75
11.4	Aktivita a organizace	75
11.5	Potřebnost	76
12	Závěr	78
12.1	Počty sbírek.....	78
12.2	Výše finančních prostředků	78
12.3	Sociální opora v blízkém okolí.....	78
12.4	Sociální opora v rámci republiky.....	79
12.5	Sociální opora směřující do zahraničí	79
12.6	Okruh přispěvatelů versus účel veřejné sbírky	81
12.7	Úspěšnost veřejné sbírky	81
13	Bibliografie	83
14	Seznam grafů a tabulek.....	86

Vědomí, že druzí lidé jsou připraveni člověku pomoci, vytváří pocit sociální jistoty, která usnadňuje podstoupení rizika a povzbuzuje člověka k tomu, aby se samostatně pokusil řešit problém, před nímž stojí.

N. Krause

1 ÚVOD

V dnešní době se všichni setkáváme s veřejnými sbírkami, jako s jedním ze zdrojů sociální opory. Jedná se o činnost dobrovolnou, poskytovanou s ochotou a dobrými úmysly ve prospěch lidí, které známe a které postihla mimořádně těžká životní situace, nebo ve prospěch lidí cizích či organizací, které se pomocí potřebným zabývají. Jsme oslovováni médii, ale i studenty s pokladničkami běžně na ulici, a ne každý se v takovém množství veřejných sbírek dokáže orientovat. Mnozí mají i špatné zkušenosti a nevěří, že vybrané peníze skutečně budou poukázány na účel, na který byly vybrány. Někteří více věří větším a známým organizacím, jiní podporují malé regionální sbírky, nebo přímo sponzorují konkrétní organizaci. Každý zaujímá k dárcovství svůj osobitý postoj, dle svého svědomí a životních kritérií.

Za cíl bakalářské práce jsem si stanovila zmapování vývoje charitativní a sociální činnosti, a to především v Jihočeském kraji od roku 2001 do roku 2016, konkrétně finanční pomoc organizovanou a uskutečňovanou formou veřejných sbírek jakožto prostředku jednoho specifického druhu sociální opory, a to opory instrumentální.¹ Chci zjistit, jaké faktory ovlivňovaly a ovlivňují úspěšnost sbírky, a které podněty nejvíce osloví a povzbudí ochotu lidí na veřejnou sbírku přispět.

Práce je rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou. V teoretické části popisují historii charitativních aktivit v naší republice a realie, které ovlivnily a uspíšily legislativní změny a úpravy problematiky veřejných sbírek. V praktické části se zabývám konkrétními sbírkami, které se v Jihočeském kraji pořádaly a pořádají. Srovnávám a vyhodnocuji je jednak z pohledu četnosti, účelu a okruhu přispěvatelů, ale především z pohledu jejich úspěšnosti. Hlavním zdrojem dat pro mou práci je registr veřejných sbírek Jihočeského kraje. Vzhledem k tomu, že registr všech veřejných sbírek je zveřejněn na webových stránkách Ministerstva vnitra (<http://aplikace.mvcr.cz/seznam-verejnych-sbirek/>) a současně každý pořadatel

¹ KEBZA, Vladimír, ŠOLCOVÁ, Iva, 1999. Sociální opora jako významný protektivní faktor. Československá psychologie. Praha: Psychologický ústav AV ČR. Ročník 43, č. 1 s. 19-38. ISSN 0009-062-X

sbírky je povinen seznámit veřejnost s konečným vyúčtováním sbírky a jejím využitím srovnatelným způsobem, jakým sbírku propagoval, je zveřejnění sbírek i jejich výsledků v této práci v souladu s platnou legislativou. Pouze jsem shromáždila informace, které by běžně mohl získat každý, kdo by o ně požádal, ať už krajský úřad, či konkrétní organizaci, která sbírku pořádala. Veškeré grafy a tabulky jsem sama vypracovala na základě zjištěných informací.

Chci zjistit a prokázat, zda veřejných sbírek v horizontu posledních 15 let ubývá nebo naopak přibývá a zda se v současné době celkově získá sbírkami více nebo méně finančních prostředků. Rovněž chci prověřit, jak úspěšnost veřejných sbírek souvisí se dvěma základními podmínkami charakterizujícími veřejnou sbírku. Těmi jsou podle zákona o veřejných sbírkách jednak předem stanovený veřejně prospěšný účel a předem neurčený okruh přispěvatelů. Tedy chci zjistit, zda úspěšnost sbírky ovlivňuje oslovený okruh přispěvatelů, nebo spíše stanovený veřejně prospěšný účel. Tedy kdo přispívá na veřejné sbírky a za jakým účelem je nejvíce sbírek pořádáno. A v neposlední řadě chci zjistit, jaké jsou hlavní faktory ovlivňující úspěšnost sbírky.

Pokusím se hledat odpovědi i na otázku, jak reaguje veřejnost na podněty či potřeby typu:

- 1) sociální opora v blízkém okolí (konkrétní člověk v těžké životní situaci),
- 2) sociální opora v rámci republiky (povodně)
- 3) sociální opora ve světě (např. vojenský konflikt na Ukrajině, zemětřesení v Nepálu, současná migrace válečných uprchlíků).

2 HISTORIE CHARITATIVNÍ A SOCIÁLNÍ ČINNOSTI

Pro snazší orientaci ve vývoji charitativní a sociální činnosti je zapotřebí nejprve nahlédnout do historie a připomenout hlavní mezníky a politické souvislosti, které tuto činnost ovlivňovaly. Jedině pohled zpět nám umožní uvědomit si, jak vypadal systém sociální pomoci např. za doby vzniku Československého státu, na které jeho aspekty bylo navazováno a k jakým změnám docházelo.²

2.1 Starověk

Počátky veřejných sbírek na pomoc potřebným lze vidět v křesťanství, neboť křesťanství založilo chápání charitativní činnosti jako služby z lásky všem potřebným prostřednictvím darů nebo přímou pomocí. Dárcovství chápalo jako projev bezpodmínečné lásky k bližnímu, která se zříká jakéhokoliv očekávání protislužby. Už tehdy plnilo dvě zcela rozdílné funkce. Jednak potřebu se formou podpory a pomoci seberealizovat a naplňovat tím pocit plnohodnotného života projevem prosté lidské solidarity. Dále také vlastním zviditelněním a zvýšením prestiže, touhou zajistit si větší vliv a ukázat svou spoluúčast na plnění veřejných povinností. Ponechání potřebných bez pomoci v těžkých sociálních situacích bylo a je vnímáno jako ostuda celé společnosti. Princip altruismu je základem sociální odpovědnosti dárce.³ Svět není humánní jen proto, že je tvořen lidskými bytostmi, a nestává se humánním jen tehdy, znějí-li jím lidské hlasy, ale pouze stane-li se předmětem diskurzu. To, co se odehrává ve světě i v nás samotných, zlidšťujeme tím, že o tom mluvíme a v průběhu tohoto mluvení se učíme být lidskými. Řekové toto lidství, jehož je dosaženo v diskurzu o přátelství, nazývali filantropií, láskou k člověku, jelikož se manifestuje v ochotě sdílet svět s ostatními.⁴

² OLÁH, Michal a Milan SCHAVEL. *Úvod do štúdia a dejín sociálnej práce*. Bratislava: Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n. o., 2007. ISBN 978-80-89271-24-5.

³ MATOUŠEK, Oldřich. *Základy sociální práce*. Vyd. 3. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0211-0.

⁴ ARENDT, Hannah. *Men in dark times*. London: Cape, 1970. ISBN 0224618121.

Z výše uvedeného vyplývá, že by právě filantropie, která člověka zlidšťuje, měla být chápána jako úvod k veškerému budoucímu úsilí, jehož cílem bude zastavit opačný trend a historii nasměrovat blíže k ideálu lidské komunity.⁵ Paralelně s církví se na sociálních aktivitách začali postupně aktivně spolupodílet i měšťané, řemeslné cechy a postupně se zodpovědnost za sociální pomoc přesunula na obce.⁶

2.2 Novověk

V období novověku se díky reformám Marie Terezie a Josefa II., kteří se zasadili o rozvoj vzdělávání a vznik řady ústavů a sociálně-zdravotních institucí, začaly budovat špitály, sirotčince a chudobince a objevovaly se i snahy o odborné vyškolení osob, které sociální péči poskytovaly přímo. Zásadní zlom pro sociální péči přinesla Velká francouzská revoluce (1789-1799), v jejímž rámci byla vydána Deklarace lidských práv a občanských svobod. Díky jejím demokratickým ideálům svobody, rovnosti a bratrství a ustanovení práva na pomoc a solidaritu se zrodila sociální práce v pravém slova smyslu. Následkem těchto reforem a sociálních a ekonomických změn na konci 18. století přišla také katolická církev o své rozhodující postavení v oblasti péče o chudé.⁷

V 19. století došlo k institucionalizaci dosud roztržitých charitativních činností jednotlivců a ke vzniku nových sociálních institucí a nově se formovala i sociální práce, která se začala orientovat především na poznání potřebného a také na poznání a pochopení jeho

⁵ BAUMAN, Zygmunt. Tekutá láska: o křehkosti lidských pout. Praha: Academia, 2013. XXI. století. ISBN 978-80-200-2270-7.

⁶ VAŠEK, B. Dějiny křesťanské charity, s. 22-71 a DOLEŽAL, J. Nárys dějin charitativní služby chudým a trpícím – Historické inspirace sociální práce. In MARTINEK, M. et al. Praktická teologie pro sociální pracovníky, s. 40-60. ISBN neuvedeno

⁷ MATOUŠEK, O. Domácí tradice sociální práce. In Základy sociální práce, s. 111-154 a DOLEŽAL, J. Nárys dějin charitativní služby chudým a trpícím – Historické inspirace sociální práce. In MARTINEK, M. et al. Praktická teologie pro sociální pracovníky, s. 40-60.

sociální situace. Přestože v této době zaznamenává sociální práce na našem území svůj největší rozmach, je stále založena především na soucitu a dobrovolnické aktivitě.⁸

Do tohoto období spadá nejznámější sbírka naší země, a to první celonárodní sbírka na Národní divadlo. Veřejné svolání k zahájení sbírek bylo vydáno sborem pro zřízení českého národního divadla v Praze v dubnu roku 1851.⁹ *„Existuje legenda, že výhradně obyčejní lidé se k postavení svého prvního profesionálního kamenného divadla skládali krejcar po krejcaru. Z toho by však nikdy tak náročná stavba nemohla vzniknout. Ve skutečnosti rozhodujícím mecenášem byl císař a město Praha, a také Česká spořitelna přispěla na podporu Národního divadla podstatným obnosem; ale pak to byla také česká šlechta. Máme zcela náhodně k dispozici jednu výběrovou listinu podepsanou vlastnoručně Františkem Palackým a Františkem Ladislavem Riegrem, kde vidíme, že se sice opravdu vybíralo po krejcaru – ale například hlavní politik této akce, dr. Rieger dal 500 zlatých čili půl milionu, hrabě Lažanský 100 zlatých čili 100 000, ale souběžně z dílny pana Mráčka se vybrali 3 zlaté a 66 krejcarů. Je vidět, že ten krejcar opravdu něco znamenal. Pro informaci uvedme, že 1 zlatý měl tenkrát cenu asi dnešních 1 000 Kč. Proto je obdivuhodné, že studující 6. - 8. třídy gymnázia v Jičíně dali dohromady 15 zlatých, nějaký pan Hadrubal z Olomouce dal 5 zlatých, ze Staroměstské kavárny poslali 30 zlatých, a dokonce i hosté kořalny U Halánků se složili na 4 zlaté.“*¹⁰ Z uvedeného textu je zřejmé, že převážnou část stavby Národního divadla v Praze hradili mecenáši, ale zároveň byly přijímány dary od obyčejných lidí a o všech příspěvcích se vedly záznamy.

2.3 Meziválečné období

Po I. světové válce a vzniku samostatného Československého státu vyplynula nutnost vypořádání se s následky této války.

⁸ MATOUŠEK, O. Domácí tradice sociální práce. In *Základy sociální práce*, s. 111-154.

⁹ (Česká televize, 2008)

¹⁰ DVOŘÁK, František. *O národním divadle*. 2. vyd. Olomouc, 1998. s. 11. ISBN 80-706-7798-8.

Bezprostředně po svém vzniku se nová republika potýkala s nedostatkem potravin pro obyvatelstvo, neboť většinu zemědělských produktů zabavil ještě před převratem rakouský stát. Značná část průmyslu byla v té době zaměřena na válečnou výrobu, což bylo třeba změnit zpět na mírové účely.¹¹ Navíc celosvětová krize, která vyvrcholila ve 30. letech 20. století, přinesla zhoršení životních podmínek, vysokou nezaměstnanost, nárůst nemocí a výskyt řady sociálně-patologických jevů. „Protože stát nemohl všem sociálním problémům věnovat pozornost, v určitých sférách se i nadále uplatňovaly dobrovolné organizace“.¹² Jednotlivá česká a moravská města zabezpečovala stravu pro děti ve školních jídelnách, Spolek České srdce organizoval stravovací akce na venkově, Ochrana matek a dětí zřizovala poradny. U nás bylo založeno sociální školství, vzniklo ministerstvo sociální péče, sociální ústav ČSR, který navrhoval a předkládal vládě sociální zákony, byly vydávány sociální časopisy a vznikla celá řada sociálních organizací.

Stát podněcoval spolupráci se soukromými spolky, např. s Masarykovou ligou proti tuberkulóze, Ústředím prázdninové péče, Ústředím poraden pro volbu povolání. V neposlední řadě mezi tyto organizace patřil Československý Červený kříž, který pořádal pravidelné sbírky oblečení a potravin pro chudé, ale i na pomoc lidem v zemích, kde se válčilo.¹³

2.4 Období socialismu

Po II. světové válce, vzhledem k politickému uspořádání v Československé socialistické republice byly veškeré dobrovolné sociální aktivity na našem území ukončeny a veřejná sociální péče se změnila z charitativní na plánovanou a legislativně upravenou. V souvislosti s odstraněním třídních rozdílů měly veškeré sociální problémy vymizet a charitativní činnost byla chápána jako přežitek kapitalistické společnosti. Stát sám plně zabezpečoval

¹¹ MATOUŠEK, Oldřich. *Základy sociální práce*. 2. vyd. Olomouc, 1998. s. 118. ISBN 80-706-7798-8.

¹² OLÁH, M. *Úvod do štúdia a dejín sociálnej práce*. 2. vyd. Olomouc, 1998. s. 11-60. ISBN 80-706-7798-8., a MATOUŠEK, Oldřich. *Základy sociální práce*. 2. vyd. Olomouc, 1998. s. 111-154. ISBN 80-706-7798-8.

¹³ MATOUŠEK, Oldřich. *Základy sociální práce*. 2. vyd. Olomouc, 1998. s. 111-154. ISBN 80-706-7798-8.

a financoval sociální péči, neboť znárodnil fondy sociálního, důchodového, úrazového a nemocenského pojištění.

Teprve v 70. letech 20. století se proti těmto praktikám zvedla vlna odporu a následkem toho vznikly Česká sociologická společnost a Společnost sociálních pracovníků. Byly také obnoveny katedry sociologie na univerzitách. Pomalý rozvoj sociální práce byl však brzy, v důsledku invaze států Varšavské smlouvy 21. srpna 1968 vládnoucí sférou opět zastaven.¹⁴

V důvodové zprávě vládního návrhu zákona České národní rady O veřejných sbírkách, loteriích a jiných podobných hrách z března roku 1972 je uvedeno: „*Povolování a konání **veřejných sbírek** bylo upraveno právním předpisem (patentem) ze dne 10. září 1773 č. 1520 sb. Krop. a ministerským nařízením č. 10/1853 ř. z. Oba tyto předpisy byly recipovány zákonem č. 11/1918 Sb. a byly uváděny též ve vládním nařízení č. 305/1948 Sb., o některých přesunech působnosti ve veřejné správě.*“

Dále se v tomto dokumentu hovoří o tom, že povolování veřejných sbírek bylo usměrňováno různými interními předpisy, které se používaly jako závazné právní normy, aniž byly řádně vyhlášeny. V roce 1928 byly shrnuty do oběžníku ministerstva vnitra. Tento oběžník byl však při prověrce předpisů v roce 1966 zrušen (vládní vyhl. č. 75/1966 Sb., o zrušení směrnic, instrukcí, výnosů a jiných obdobných předpisů některých ústředních orgánů státní správy).

Základní právní předpisy o veřejných sbírkách byly zastaralé, prakticky nedostupné a v praxi byly provázeny pochybnostmi o jejich platnosti. Vůbec nebyly upraveny otázky týkající se rozsahu pojmu veřejné sbírky a jejího provádění, jako např. forma, podmínky povolování, kontrola apod.

Tyto okolnosti měly nepříznivé důsledky na postup a rozhodování správních orgánů ve věcech veřejných sbírek. Docházelo i k tomu, že se veřejné sbírky konaly fakticky bez

¹⁴ MATOUŠEK, Oldřich. *Základy sociální práce*. 2. vyd. Olomouc, 1998. s. 118-137. ISBN 80-706-7798-8.

povolení orgánů státní správy. To mohlo přivodit situaci, že veřejné sbírky nebyly konány v zájmu společnosti ani občanů, kteří na takové sbírky přispívali.

Jako zvláštní institut byly u nás zavedeny sbírky pořádané národními výbory podle vládního nařízení č. 30/1954 Sb. Národní výbory si tímto způsobem opatřovaly finanční prostředky potřebné na kulturní akce nebo sociální potřeby sbírkou mezi obyvatelstvem svého obvodu se souhlasem vyššího orgánu. Řada národních výborů této možnosti využívala. Hospodářským zákoníkem však bylo k 1. 7. 1964 toto vládní nařízení zrušeno.

Protože byla dosavadní právní úprava zastaralá a nedokonalá, bylo nutné ji nahradit novou právní úpravou, odpovídající potřebám a úkolům tehdejší socialistické společnosti. Veřejné sbírky měly být účelným a užitečným společenským nástrojem pouze v případech, v nichž potřeby nejsou předvídatelné, nebo je nebylo možno zcela rozpočtově zabezpečit, nebo v nichž se staly výrazem mezinárodní solidarity.

Nová právní úprava veřejných sbírek měla rovněž preventivně čelit pořádání sbírek, jež by byly pociťovány tíživě at' už občany či organizacemi.¹⁵

Tehdejší ministr vnitra Ing. Josef Jung ve svém proslovu na schůzi České národní rady zdůraznil, že účelem vládního návrhu zákona není umožnit pořádání veřejných sbírek v širším měřítku. Sbírkou se budou konat spíše ojediněle. V socialistickém státě s plánovaným hospodářstvím nejsou a ani nemohou být pravidelným zjevem pro opatřování potřebných prostředků, jak tomu bylo například v době první republiky.¹⁶ Z citovaného dokumentu vyplývá skutečnost, že sbírky byly v období socialismu v naší republice okrajovou záležitostí, neboť všichni lidé byli zaměstnaní, nikdo netrpěl nouzí a sbírek tedy v běžném životě nebylo zapotřebí. O děti, seniory i handicapované se stát v rámci své sociální politiky postaral. Je zajímavé, že vzorem pro změnu tohoto legislativního procesu byla tehdejší zákonodárcům Německá demokratická republika.

¹⁵ (Parlament ČR, 1972)

¹⁶ (Parlament ČR, 1973)

2.5 Období od převratu v roce 1989 do současnosti

Po politickém převratu v roce 1989 docházelo k zásadnímu obratu ve vnímání sociální a charitativní práce v tehdejší Československé republice. Sociální služby byly deinstitucionalizovány, vznikaly nové, nestátní organizace, které však jen pomalu a těžko navazovaly na svou předválečnou tradici a až do dnešního dne se mnohé z nich potýkají s finančními problémy, neboť státní podpora těchto organizací není dostačující.¹⁷ Z uvedeného logicky vyplývá, že v tomto období nacházejí veřejné sbírky ve společnosti opět své uplatnění. Jak uvádí Arendt „Lidé bezbranní vůči globální smršti se obrátili sami k sobě.“¹⁸ V době tržní ekonomiky tvoří morální ekonomika určitou bezpečnostní pojistku, která tlumí explozi trhu. Bez zmírňujícího působení morální ekonomiky, by tržní ekonomika projevila v plné síle své sebedestruktivní tendence. A právě morální ekonomika se nejvíce promítá v lokální politice, která je dnes značně přetížena nad svou nosnou kapacitu a výkon. Očekává se od ní, že dopady nekontrolované globalizace bude mírnit prostředky a zdroji, které jsou vinou stejné globalizace nedostatečné.¹⁹

¹⁷ MATOUŠEK, Oldřich. *Základy sociální práce*. 2. vyd. Olomouc, 1998. s. 111-154. ISBN 80-706-7798-8.

¹⁸ ARENDT, Hannah. *The origins of totalitarianism*. Cleveland: World Publishing Company, c1958. Meridian books. str. 204. ISBN neuvedeno.

¹⁹ srov. BAUMAN, Zygmunt. *Tekutá láska: o křehkosti lidských pout*. Praha: Academia, 2013. XXI. století. ISBN 978-80-200-2270-7.

Praktická část

3 LEGISLATIVA V OBLASTI VEŘEJNÝCH SBÍREK

3.1 Vývoj legislativy v českých zemích

Povolování a konání veřejných sbírek bylo v minulosti upraveno patentem z 10. září 1773 č. 1520 sb. Krop. a dále ministerským nařízením č. 10/1853 ř. z. Oba tyto předpisy byly převzaty zákonem č. 11/1918 Sb., zákon Národního výboru československého o zřízení samostatného státu československého a byly uváděny též ve vládním nařízení č. 305/1948 Sb., o některých přesunech působnosti ve veřejné správě.²⁰

Od roku 1973 byly veřejné sbírky organizovány podle zákona č. 37/1973 Sb., o veřejných sbírkách a o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění pozdějších předpisů a vyhláškou č. 62/1973 Sb., která upravovala podrobnostmi v oblasti konání veřejných sbírek.²¹ Už ze samotného názvu zákona, kdy byly sbírky spojovány s loteriemi a jinými hrami, lze usuzovat, jakým způsobem bylo na veřejné sbírky za minulého režimu pohlíženo.

V souvislosti se změnou politického systému v tehdejší Československé republice v roce 1989 se postupně novelizovaly zákony týkající se nestátních neziskových organizací a jejich činnosti. V roce 1990 byla upravena činnost občanských sdružení zákonem č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů a zpřísněny byly podmínky pro vznik a fungování nadací zákonem č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech, který přerušil masové zakládání nadací.

Hlavním důvodem legislativních změn v oblasti veřejných sbírek byly povodně, které v červenci 1997 postihly Obec Troubky ve Zlínském kraji, a především dosud nevídaná vlna solidarity, která se v České republice bezprostředně poté zvedla. Tato nová situace si žádala zásadní změnu zákona o veřejných sbírkách, ale vzhledem ke zdoluhavým legislativním procesům byl nový zákon s číslem 117/2001 Sb., s názvem Zákon o veřejných sbírkách a o změně některých zákonů, vydán až v březnu roku 2001 a nabyl účinnosti dne 1. 6. 2001. Tento zákon byl vzápětí prověřen, neboť v roce 2002 postihy Českou republiku další, ještě

²⁰ (Parlament ČR, 1973)

²¹ (Ministerstvo vnitra ČR, nedatováno)

rozsáhlejší povodně a všechny postižené obce pořádaly veřejné sbírky. Tento boom veřejných sbírek ukázal na nedostatky nového zákona a nutnost jeho úprav. Do roku 2016 byl zákon již osmkrát novelizován.

3.2 Základní principy zákona o veřejných sbírkách

Nejdůležitější skutečností stanovenou tímto zákonem je, že sbírku mohou pořádat jen právnické osoby. Pokud finanční prostředky vybírá fyzická osoba, nejedná se o veřejnou sbírku podle tohoto zákona. Zákon byl koncipován tak, aby umožnil hlavně obcím, městům a krajům a také ostatním právnickým osobám, převážně neziskovým organizacím se sociálním zaměřením, organizovat finanční pomoc potřebným.

§ 1 tohoto zákona obsahuje doktrinní definici veřejné sbírky, která zní: *„Veřejnou sbírkou je získávání a shromažďování dobrovolných peněžitých příspěvků od předem neurčeného okruhu přispěvatelů pro předem stanovený veřejně prospěšný účel, zejména humanitární nebo charitativní, rozvoj vzdělání, tělovýchovy nebo sportu, nebo ochrana kulturních památek, tradic nebo životního prostředí. Sbírkou je oprávněna konat za podmínek stanovených tímto zákonem pouze právnická osoba.“*

Další ustanovení, § 2 tohoto zákona pak vymezuje, co sbírkou není: *„Shromažďování finančních prostředků, které konají politické strany nebo politická hnutí, spolky, společnosti, svazy, hnutí, jakož i odborové organizace, registrované podle zvláštních právních předpisů, mezi svými členy za účelem dosažení prostředků k plnění svých úkolů a shromažďování finančních prostředků církvemi a náboženskými společnostmi, registrovanými podle zvláštního právního předpisu k církevním a náboženským účelům, pokud se koná v kostelech, modlitebnách a jiných místech určených k provádění náboženských úkonů, bohoslužeb a obřadů.“*

§ 4 pak upřesňuje, komu a jakým způsobem se sbírky oznamují, jakým způsobem se mohou konat. Následující ustanovení tohoto zákona upřesňují, které povinné údaje musí obsahovat oznámení veřejné sbírky, jaké přílohy je zapotřebí k oznámení doložit, jak je zajištěna kontrola sbírek a dále zákon upravuje i sankce za porušení tohoto zákona. Ochrana před zneužitím zákona o veřejných sbírkách spočívá mimo jiné ve skutečnosti, že

zákonodárce neuvádí, že za porušení krajský úřad může uložit pokutu, ale přímo striktně konstatuje, že pokutu uloží, tedy uložit musí, i když zde ponechává prostor pro určení její výše tím, že stanovuje za porušení jednotlivých ustanovení pouze její maximální výši.

Tento zákon vstoupil v platnost 1. 6. 2001 a tímto zákonem bylo také stanoveno, že příslušným k osvědčování a kontrole veřejných sbírek je krajský úřad podle sídla právnické osoby, v případě že sbírku koná kraj, pak plní úkoly příslušného krajského úřadu Ministerstvo vnitra České republiky.

4 ČLENĚNÍ SBÍREK

Vzhledem k tomu, že nelze popisovat každou jednotlivou veřejnou sbírku, rozhodla jsem se vytvořit několik skupin, ve kterých budou sloučeny sbírky podle účelu či pořadatele. Konkrétně se zmíním pouze o těch sbírkách, které jsou v souvislosti se zkoumanými otázkami této práce typické, výrazné nebo originální.

Sbírky jsem rozdělila dle účelu do těchto kategorií:

1. Sbírky pořádané organizacemi na jejich provozní náklady či na financování aktivit, kterými se organizace zabývají (lze dále rozdělit na organizace zabývající se pomocí dětem, nemocným, seniorům, zvířatům);
2. Humanitární sbírky pořádané pro pomoc postiženým přírodní katastrofou nebo válečným konfliktem (lze rozdělit na zahraniční, pro ČR, samostatnou kategorií jsou také povodňové sbírky);
3. Sbírky pořádané pro jednotlivce, postiženého nenadálou těžkou životní situací (tato kategorie se může překrývat s výše uvedenou např. v případech požáru či zásahu bleskem);
4. Sbírky na ochranu kulturních a církevních památek (do této kategorie lze zahrnout i sbírky na nové památníky či sochy, stavby nových kapliček, záchranu kulturních památek apod.);
5. Ostatní, které nespádají do předchozích kategorií.

Dle pořadatele do těchto kategorií:

1. města, obce, kraj
2. církve
3. neziskové organizace
4. ostatní právnické osoby

Sbírky lze pro přehlednost jejich zisků rozdělit na dlouhodobé a krátkodobé. K tomu je zapotřebí upřesnit, že zákon o veřejných sbírkách stanovil maximální dobu trvání sbírky na 3 roky. Po novele tohoto zákona roku 2012 však byla pořadatelům sbírek dána možnost konat sbírku také na dobu neurčitou.

5 POJMY

Ve své práci používám pojmy vycházející ze zákona č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, dále jen **zákon o VS**. Podle tohoto zákona právnická osoba nežádá o povolení sbírky, ale **oznamuje** krajskému úřadu její zahájení. Ten pak vystavuje **Osvědčení sbírky**. Krajský úřad sbírku nepovoluje, ale **osvědčuje**, že mu byla sbírka k určitému datu oznámena, nebo rozhodne o tom, že sbírku nelze konat.

6 METODOLOGIE

K získání odpovědí jsem použila kvantitativní výzkum, při kterém jsem vycházela z rejstříku veřejných sbírek vedeným krajským úřadem Jihočeského kraje, který obsahuje:

- 1) název právnické osoby, která sbírku pořádá,
- 2) účel sbírky,
- 3) způsob jejího provádění,
- 4) dobu jejího trvání.

Pro výsledky jednotlivých sbírek jsem využila informace z výročních zpráv, které jednotlivé organizace zveřejňují na svých webových stránkách. Měla jsem k dispozici také protokoly o kontrole a schválení vyúčtování všech veřejných sbírek prováděných v Jihočeském kraji od roku 2001. Jelikož jsem tyto kontroly prováděla osobně na základě předložených dokladů a ve většině případů v přímém kontaktu s pořadatelem sbírky, je zřejmá „validita použitých informací, která je podpořena dlouhodobostí zkoumaných jevů.“²² Každá sbírka, trvající déle než rok, byla kontrolována opakovaně a ze získaných informací lze dovozovat konkrétní závěry. Použila jsem sekundární analýzu dat, protože jsem vycházela z archivovaných údajů někdejších i současných vlastních šetření.²³ Na základě těchto podkladů lze sbírky mezi sebou srovnávat a měřit, alespoň v některých parametrech.

²² GAVORA, Peter. Výzkumné metody v pedagogice. 2. vyd. Olomouc, 1998. ISBN 80-706-7798-8.

²³ srov. REICHEL, Jiří. Kapitoly metodologie sociálních výzkumů. Praha: Grada, 2009. Sociologie (Grada). ISBN 978-80-247-3006-6.

7 IMPLEMENTACE ZÁKONA O VEŘEJNÝCH SBÍRKÁCH DO PRAXE V JIHOČESKÉM KRAJI

7.1 Rok 2001

V prvním roce platnosti zákona byly krajskému úřadu Jihočeského kraje předány jednotlivými okresními úřady, které doposud podle starého zákona veřejné sbírky povolovaly a kontrolovaly, pouhé 4 aktivní veřejné sbírky a všechny byly brzy ukončeny. Zajímavé je, že organizace, které tyto sbírky pořádaly, v dalších letech již žádnou následující sbírku nekonaly. Jednalo se o tyto sbírky:

1) Sdružení azylová pomoc se sídlem v Českých Budějovicích

Sdružení pořádalo sbírku na humanitární pomoc dětem v sirotčincích na Ukrajině a v zemích bývalé Jugoslávie a současně na zajištění vlastní činnosti sdružení. Sbírka trvala od roku 1997 a byla ukončena v roce 2001. Kontrolou bylo zjištěno, že sdružení ze sbírky financovalo i pobyt dětí s rodinami, ze záplavami postižených oblastí Moravy ve sběrných táborech v Čechách. Sbírka byla v souvislosti se vznikem nového zákona v roce 2001 ukončena, neboť její účel byl velmi široký a neodpovídal dikci nového zákona o VS. Podle nového zákona o VS se musí pořadatel sbírky striktně držet oznámeného účelu sbírky, tedy použít vybrané finanční prostředky na předem oznámený veřejně prospěšný účel.

2) Centrum zdravotně postižených v Českých Budějovicích

Centrum pořádalo sbírku na výstavbu víceúčelového Centra zdravotně postižených v Českých Budějovicích v Lannově loděnici. I tato sbírka byla po půl roce ukončena vzhledem k legislativním změnám a zpřísnění podmínek při provádění sbírky. Kromě toho výstavba centra šla ke konci a organizace ji dokončila za finanční pomoci svých tradičních sponzorů a Magistrátu města České Budějovice. Finanční příspěvky získané sbírkou byly vedle těchto darů zanedbatelné.

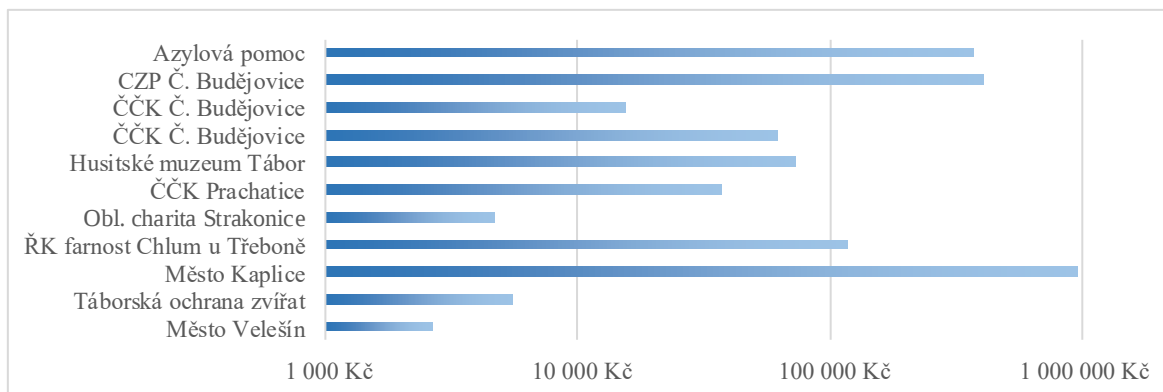
3) Oblastní charita Strakonice

Tato organizace pořádala sbírku na vlastní provoz, což bylo v souladu s předchozí právní úpravou. Organizace se zabývala péčí o staré a opuštěné lidi, konkrétně o rozvoz obědů

a zajištění dopravy pro klienty gerontologického stacionáře „POHODA“, který provozovala. I tato sbírka byla ke konci roku 2001 ukončena.

4) Tábořská ochrana zvířat, člen ligy na ochranu zvířat ČR

Tato sbírka byla povolena na jeden rok a 31. 1. 2002 byla ukončena. Její výnos kolem 5 000 Kč byl vcelku zanedbatelný a sbírka se rovněž již nikdy neopakovala.

Graf 1 – sbírky roku 2001

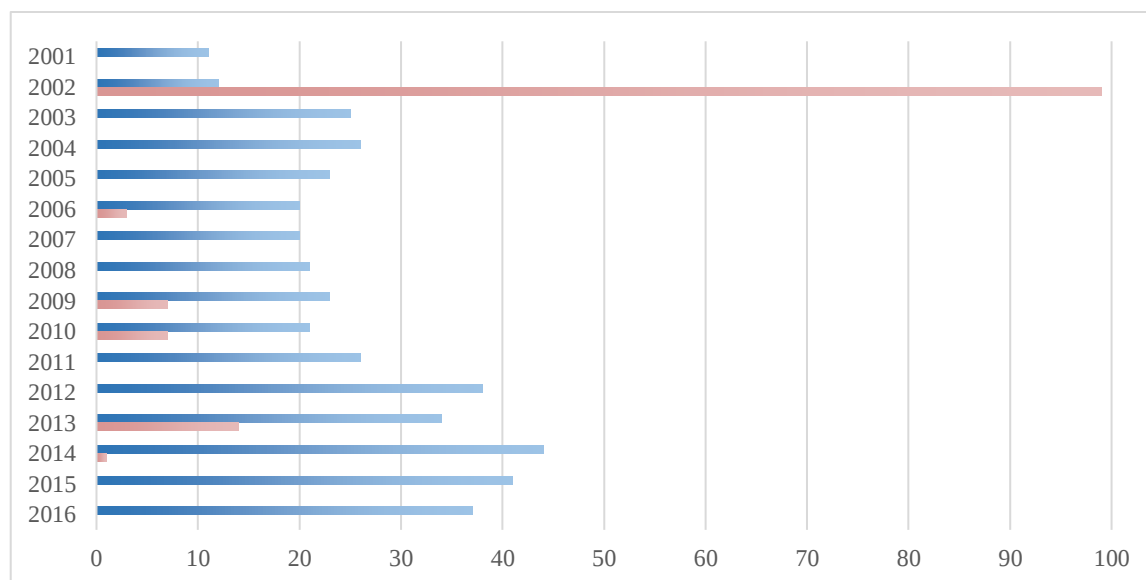
Během tohoto prvního roku osvědčil Krajský úřad Jihočeského kraje ještě dalších 7 oznámených sbírek v souladu s novým zákonem. Jednalo se o 2 sbírky Oblastního spolku Českého červeného kříže v Českých Budějovicích, který sbírky poté pořádal pravidelně až do roku 2014 ve prospěch volnočasových aktivit pro zdravotně a mentálně postižené děti v Českobudějovickém regionu. Sbírkou Města Velešín nazvanou Zpívání pod Vánočním stromem, jejíž účel byl velmi podobný. Sbíрка Oblastního spolku Českého červeného kříže v Prachaticích s názvem „Konto strážný“ byla pořádána na finanční pomoc pro jednoho zaměstnance Cizinecké policie, který byl ve službě zraněn a zůstal trvale nepohyblivý. Město Kaplice pořádalo sbírku na sanitní vůz, který byl pro region potřebný. Odlišná byla sbírka Římskokatolické farnosti Chlum u Třeboně na opravu kostela Nanebevzetí Panny Marie v Chlumu u Třeboně. Sbíрка trvala 3 roky a jednalo se tedy o první dlouhodobější sbírku. Její výnos činil 117 417 Kč. Poslední sbírku oznámenou v tomto roce pořádalo Husitské muzeum Tábor. Tato sbírka na finanční pomoc Základní a zvláštní škole pro nevidomé a slabozraké s internátem v Brně trvala také 3 roky. Přestože první rok náklady sbírky, většinou bankovní poplatky činily skoro polovinu vybrané částky, další roky sbírky byly úspěšnější a v závěru bylo získáno 72 412 Kč.

7.2 Rok 2002

V následujících letech sbírek rychle přibývalo. Rok 2002 byl pro Českou republiku výjimečný, neboť to byl rok katastrofálních povodní v celých Čechách a nový zákon měl být dokonale prověřen. Téměř okamžitě se především obce potýkaly s jeho nedostatky.

7.2.1 Povodně

Graf č. 2 zřetelně ukazuje počty sbírek. Největší solidarita lidí, a převážně obcí se projevila právě při povodních v roce 2002. Červeně jsou vyznačeny povodňové sbírky, modře všechny ostatní.

Graf 2 – počet povodňových sbírek

Sbírky na pomoc povodněmi postiženým obcím a lidem vyhlašovaly především obce, které si takto navzájem pomáhaly. Nikdo tehdy netušil, že se v dalších letech budou povodně opakovat a mnohdy budou dárci v budoucnu sami pomoc potřebovat. Zásadní roli v těchto sbírkách sehrála média. Denně bylo obyvatelstvo informováno o situaci v postižených obcích, a ty obce, které novináři nejvíce vyzdvihovali, získaly také nejvíce prostředků. Sbírky byly často organizovány spontánně, bez oznámení krajským úřadům, neboť události nabraly rychlý spád a dobročinnost lidí se projevovala bez zákonem stanoveného procesního řízení. Starostové trávili celé dny v terénu, pomáhali při odstraňování škod, sháněli materiální pomoc, organizovali činnost lidí, kteří se snažili zabránit ještě větším

škodám a mnozí ani nevěděli, že jsou veřejné sbírky upraveny novým zákonem. Krajský úřad Jihočeského kraje získával informace o některých sbírkách se zpožděním a je pravděpodobné, že o některých se nedozvěděl nikdy. U obcí, kterým se povodně vyhnuly, zakládali sbírky na pomoc postiženým iniciativně sami starostové, kteří se řídili heslem: kdo rychle dává, dvakrát dává. Vybranou částku pak mnohdy zaokrouhlovali přidáním prostředků z rozpočtu obce a pomoc posílali obcím a městům nejvíce postiženým povodněmi.

V Jihočeském kraji bylo v roce 2002 oznámeno a kontrolováno 86 povodňových sbírek. Později bylo ještě zjištěno a kontrolováno dalších 13 povodňových sbírek, které nebyly původně oznámeny. Celkem tedy 99 sbírek. Možná právě pro úspěšnost těchto sbírek (vybralo se tehdy cca **194 296 300 Kč** jen na sbírkách povolených v Jihočeském kraji) se počet sbírek po tomto roce zdvojnásobil oproti roku 2001. V roce 2006-2008 se jejich počet ustálil na cca 20 oznámených sbírkách ročně a s dalšími povodněmi v roce 2009 opět začal počet veřejných sbírek mírně stoupat. Zajímavé je zjištění, že se v menší míře povodně opakovaly v roce 2006, 2009, 2010, 2013 a 2014. Nikdy se však neopakovala pohroma takových rozměrů a také takové výnosy z veřejných sbírek.

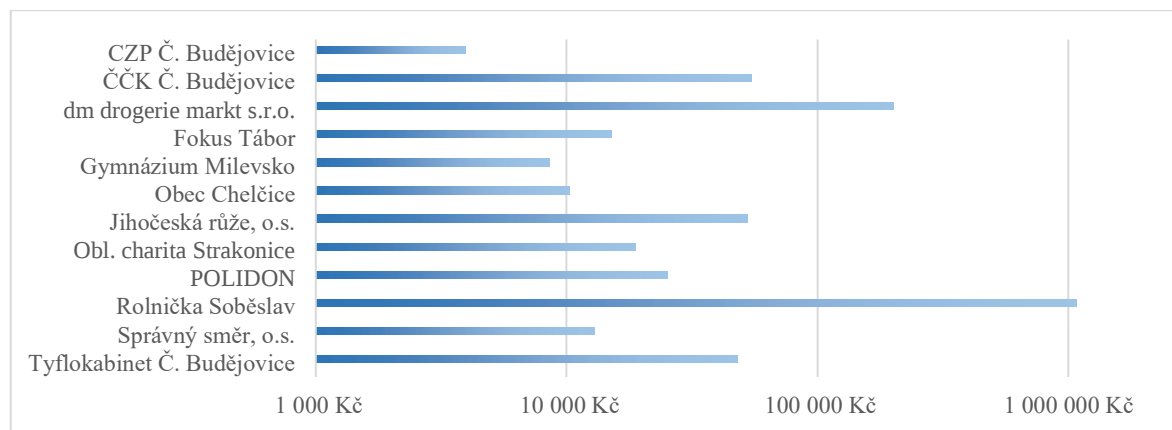
Úspěšnost povodňových sbírek v roce 2002 byla ovlivněna v první řadě skutečností, že nikdo v naší republice takovou katastrofu nepamatoval a nikdo si takový rozsah povodně a jejich následků ani nedovedl představit. Média později prezentovala, že se jednalo o 100letou vodu, někde 150letou vodu a v některých oblastech i 1 000letou vodu. Všechny televizní stanice vysílaly několikrát denně aktuální informace z postižených míst, všechny zprávy začínaly a končily informacemi o povodních a dodnes si mnozí pamatují letecké záběry zatopených obcí a měst. Reportáže o konkrétních rodinách, které přišly o veškerý majetek, domy, úrodu, ale i o maličkosti jako např. rodinné fotografie a upomínky, které člověku pomáhají ujasnit si vlastní identitu. To vše novináři předkládali divákům a posluchačům každý den. Nejznámější a nevíce medializovaný byl v Jižních Čechách případ Obce Předmít, v jejíž části Metly, když se protrhla hráz Metelského rybníka strhla šestimetrová vlna 13 domů. Těmi, které povodeň přežily, se prohnaly téměř 3 metry vody. Na 13. srpna 2002

zdejší obyvatelé nikdy nezapomenou.²⁴ Ale nezapomenou určitě ani na vlnu solidarity, která následovala téměř okamžitě. Velká část prostředků z výše uvedených sbírek putovala právě do Obce Předmíř. Medializace byla tedy největší hnací silou při získávání prostředků na povodňové sbírky.

7.2.2 Ostatní sbírky roku 2002

V roce 2002 proběhlo i dalších 12 veřejných sbírek, které, co se týče zisků, se s povodňovými sbírkami vůbec nedají srovnávat.

Jihočeský rozhlas vyhlásil akci Jihočeský rozhlasový půst, kde představil některé místní neziskové organizace, každý týden jednu, a umožnil jejím představitelům seznámit posluchače s jejich činností a zároveň vyzval posluchače k finančnímu příspěvku pro tyto organizace. Jednalo se o 4 organizace, které celkem získaly 122 200 Kč. Nadace Divoké husy pak jejich výtěžek zdvojnásobila. I tyto krátkodobé sbírky, které trvaly 2-3 měsíce byly úspěšné především díky jejich medializaci v Českém rozhlase.

Graf 3 – sbírky roku 2002

Z dalších sbírek, které stojí za zmínku, je charitativní sbírka firmy dm drogerie markt s.r.o., kterou bylo získáno 201 840 Kč a rozděleno mezi 3 organizace – Ligu proti rakovině, Centrum Paraple a Náhradní rodinnou péči.

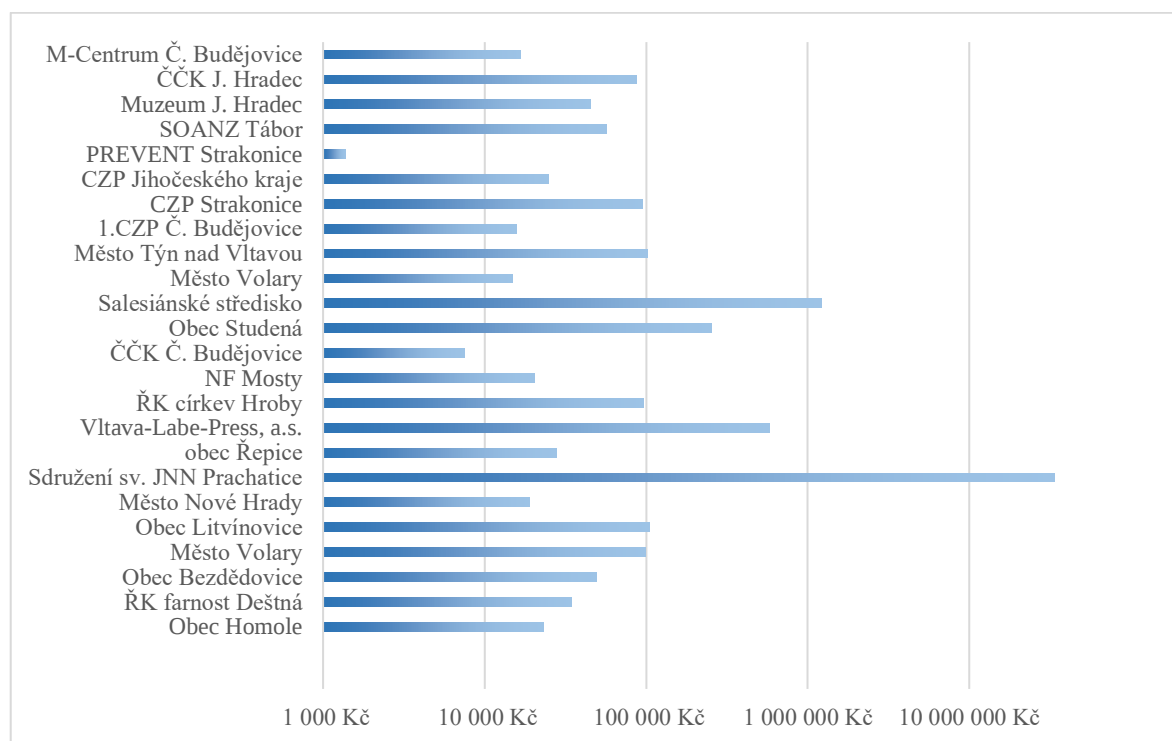
²⁴ (iDnes.cz, nedatováno)

V tomto roce začala i sbírka Diakonie ČCE – střediska Rolnička v Soběslavi, která poskytuje služby dětem i dospělým s mentálním a kombinovaným postižením. V roce 2002 se této organizaci podařilo získat cca 320 000 Kč a sbírka pokračovala i v dalších letech – za první 3 roky bylo získáno 1 078 179 Kč, dále pak každoročně průměrně 190 700 Kč. Tato organizace úspěšně vybírá finanční prostředky pro zajištění potřeb svých klientů od roku 2002 do dnešního dne a sbírku má nyní osvědčenu na dobu neurčitou.

Další sbírkou, která se vymykala svým účelem, byla sbírka pořádaná obcí Chelčice na opravu zdejší sochy Petra Chelčického. Byla to vlastně 1. sbírka na ochranu sakrální památky. Za půl roku se podařilo získat 11 050 Kč.

7.3 Rok 2003

V roce 2003 bylo oznámeno 26 veřejných sbírek, z toho se však 3 nekonaly.

Graf 4 – sbírky roku 2003

Ze statistických dat vyplývá, že ve většině případů se jednalo o sbírky krátkodobé, pořádané např. Českým červeným křížem v Jindřichově Hradci a v Českých Budějovicích, Centry pro

zdravotně postižené v Českých Budějovicích a Strakonících, občanským sdružením SOANZ a PREVENT, dále pak římskokatolickou farností Deštná a Hroby a několika obcemi a městy.

Objevily se i první sbírky, které lze dnes považovat již za tzv. tradiční, jako například sbírka muzea Jindřichohradecka na restaurování exponátů, sbírka Centra zdravotně postižených ve Strakonících na nákup zdravotních pomůcek pro půjčovnu těchto pomůcek, sbírka města Týn nad Vltavou na vydávání kulturního katalogu Vltavotýnské výtvarné dvorky, sbírka města Nové Hradky na úhradu nákladů kulturního programu, který každoročně uzavírá sezonu návštěv tamního hradu a sbírka Sdružení svatého Jana Nepomuka Neumanna v Prachaticích, na zařízení a později na provozní náklady hospice. Za první 3 roky trvání této sbírky bylo získáno 33 606 740 Kč (ale včetně dotací a grantů, které byly na sbírkový účet poukazovány) a lze říci, že úspěšná je do současnosti, neboť průměrně je touto sbírkou vybráno každoročně více než 1 500 000 Kč a tento trend stále přetrvává.

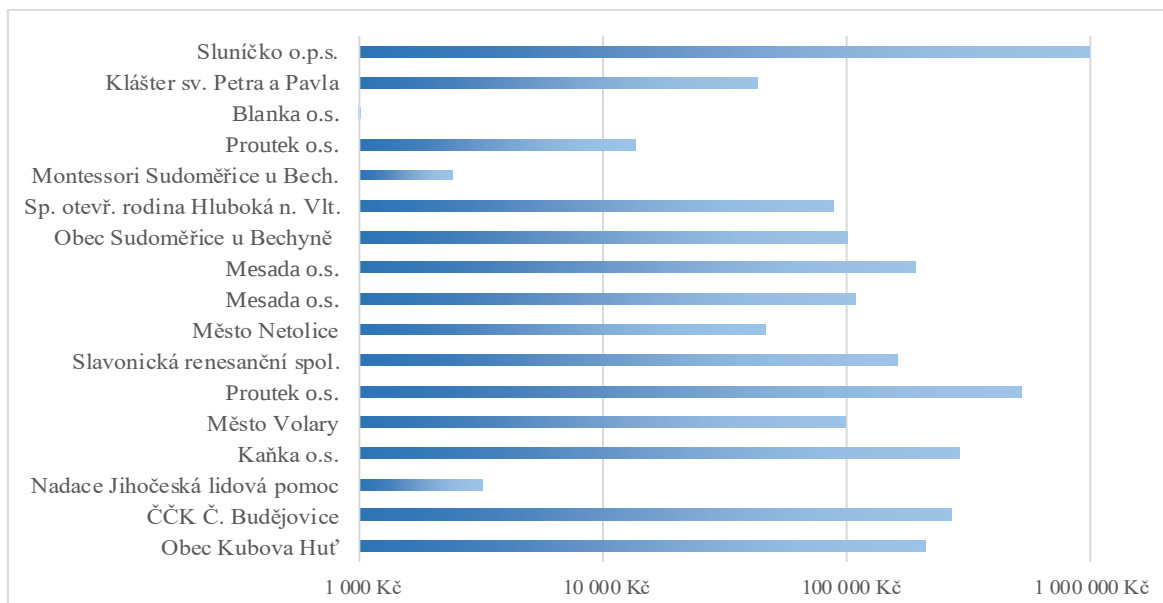
Další úspěšnou sbírkou tohoto roku byla sbírka Salesiánského střediska Dona Bosca v Českých Budějovicích na přestavbu střediska a jeho vybavení. Za první rok se této organizaci podařilo získat 1 012 882 Kč, celkem za tři roky trvání sbírky pak 1 215 639 Kč, a to především díky zveřejnění sbírky v katolickém týdeníku.

Od těchto sbírek se lišily dvě sbírky svým zaměřením. Sbírkou obce Litvínovice na pozůstalé ženy po obětech trestného činu. V roce 2003 byl hodně diskutovaný případ vražd, které spáchal Ladislav Pacovský se svým synem na Českobudějovicku. Ti zastřelili po hádce na ulici své sousedy, 3 muže – otce, syna a zetě, tedy všechny muže v jedné rodině. Sbírkou na pozůstalé (matku s dcerou) se podařilo za 5 měsíců získat 104 720 Kč.

Druhým případem byla sbírka města Volary, které vyhlásilo v tomto roce 2 veřejné sbírky, a to pro rodiny, kterým shořel dům – bylo vybráno cca 100 000 Kč. Sbírkou na léčbu tamního lékaře se podařilo získat 14 800 Kč. Zajímavá byla i sbírka společnosti Vltava – Labe – Press, a.s., která se konala na Moravě na pořízení zvonů pro Hrad Veveří. Touto sbírkou bylo za 3 roky získáno 580 926 Kč.

7.4 Rok 2004

V roce 2004 bylo oznámeno 17 veřejných sbírek.

Graf 5 – sbírky roku 2004

Nejúspěšnější byla sbírka obecně prospěšné společnosti Sluníčko na podporu rodinného dětského domova „na půl cesty“ a podporu pěstounských rodin. Za 3 roky dokázala tato společnost vybrat 997 997 Kč, a to převážně prodejem drobných, od sponzorů získaných předmětů. Tato sbírka nebyla nijak veřejně medializována a její úspěch byl zásluhou manažerských schopností ředitelky společnosti, která zorganizovala sbírku úplně sama. Sbírka pak pokračovala ještě 5 let, kdy se vybralo každoročně průměrně 80 000 Kč.

Standardně úspěšnou sbírkou, která pokračovala od roku 2004 do roku 2017, byla sbírka občanského sdružení Proutek na vybudování centra sociální integrace pro lidi s mentálním postižením. Za první 3 roky sbírky získalo sdružení 527 579 Kč. Pro svou sbírku využívalo i „akci cihla“, celostátní benefiční sbírkovou a osvětovou kampaň na podporu moderních sociálních služeb pro lidi s mentálním postižením pořádanou a koordinovanou organizací Portus Praha z.ú.²⁵ Další občanské sdružení, které v této době zahájilo své veřejné sbírky, byla Mesada o.s. z Písku. Sbírkou pořádala hned 2 a to na osobní asistenci, která získala za

²⁵ (Portus, Praha z.ú., 2017)

první 3 roky cca 100 000 Kč a na pracovní asistenci, kdy za stejnou dobu získala cca 200 000 Kč. Sbírký se s podobnými úspěchy opakovaly i pro konkrétní jedince se zdravotním postižením či po úrazu, na které Mesada organizovala sbírky až do roku 2017, kdy bylo průměrně ročně získáno 48 500 Kč.

Dlouhodobou sbírkou byla i sbírka Slavonické renesanční společnosti, která byla pořádána na koupi a rekonstrukci komunitního a rozvojového centra. Za první 3 roky bylo získáno 161 542 Kč a za další 3 roky 75 000 Kč.

Mezi dlouhodobé sbírky se řadí i v tomto roce zahájená sbírka Oblastního spolku Českého červeného kříže v Českých Budějovicích. Spolek vybíral prostředky pro své tradiční partnery, což byly organizace v regionu, které se zabývají pomocí dětem se zdravotním či sociálním handicapem. Za první tři roky se podařilo získat 270 253 Kč a v následujících letech průměrně 20 800 Kč. Sbírka byla definitivně ukončena v roce 2014.

Další již tradiční sbírkou, je sbírka tehdy občanského sdružení Kaňka, které dnes používá název Základní škola, Mateřská škola a poskytovatel sociálních služeb, Kaňka o.p.s. Za první tři roky získala tato společnost 292 769 Kč, dále pak každoročně cca 68 500 Kč.

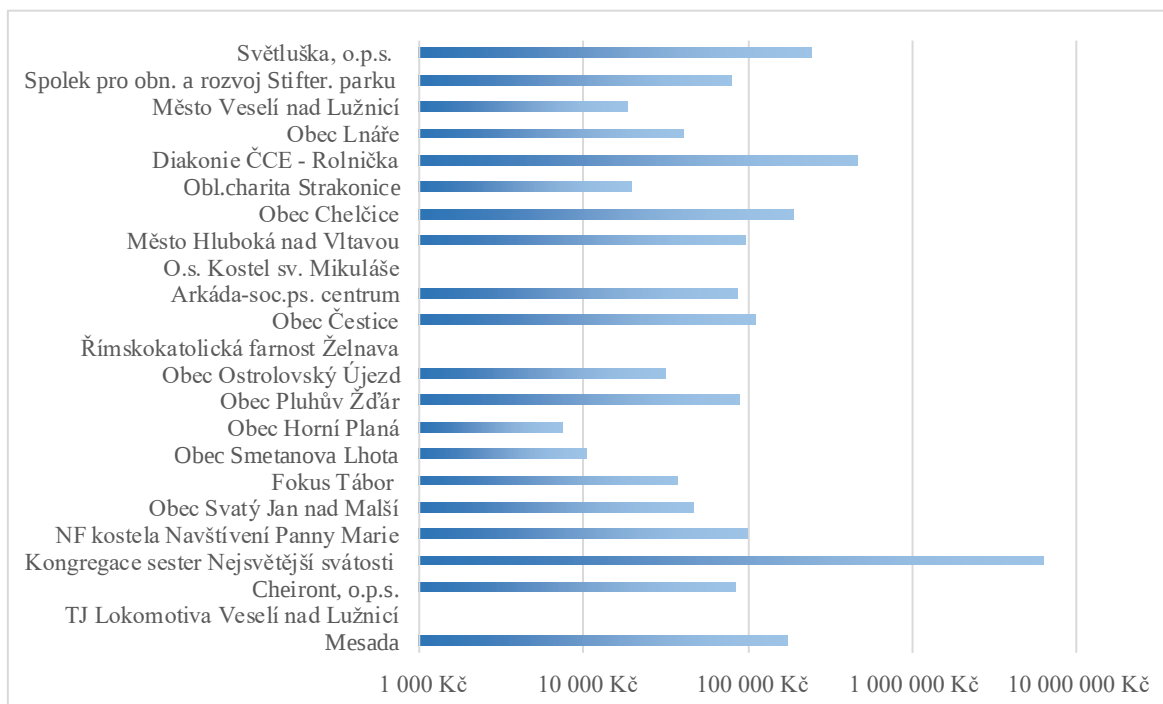
V roce 2004 pořádala úspěšnou sbírku i Obec Kubova Huť na výstavbu rozhledny na Boubíně. Obci se podařilo za dva roky získat 209 450 Kč a rozhledna byla slavnostně otevřena.

Město Volary oznámilo krátkodobou sbírku na vybavení dětského pokoje pro místního, těžce postiženého chlapce. Vybralo 100 000 Kč. Zajímavá byla také sbírka města Netolice na záchranu (rekonstrukci) historické parní hasičské stříkačky. Za rok trvání sbírky bylo vybráno celkem 46 332 Kč.

7.5 Rok 2005

V roce 2005 bylo oznámeno celkem 23 veřejných sbírek, z nichž se tři neuskutečnily. Nejúspěšnější byla bezesporu sbírka Kongregace sester Nejsvětější svátosti, která pořádala sbírku na stavební úpravy Církevní základní školy při Biskupském gymnáziu J. N. Neumanna

v Českých Budějovicích. Za tři roky bylo celkem vybráno 6 360 324 Kč, nutno však

Graf 6 – sbírky roku 2005

řící, že značná část darů byla zaslána na zvláštní, pro sbírku zřízený účet ze zahraničí. Z dlouhodobých sbírek byla v tomto roce zahájena sbírka Dětského stacionáře Světluška, o.p.s. (později tato společnost změnila název na Centrum Bazalka o.p.s.) Společnost pořádala sbírku na opravu a přístavbu rehabilitačních jeslí a později na jejich vybavení. Za první 3 roky se podařilo získat 244 846 Kč. Dále pak každoročně průměrně cca 190 000 Kč.

V tomto roce byla poměrně velká skupina sbírek organizována na opravu kostelů, obnovu varhan, zvonů a rekonstrukci sakrálních památek. Jednalo se konkrétně o tyto, většinou krátkodobé sbírky: sbírka obce Lnáře na opravu hřbitovní zdi kostela sv. Mikuláše, sbírka obce Chelčice na opravu kostela sv. Martina, sbírka města Hluboká nad Vltavou na pořízení zvonů na kostel sv. Jana Nepomuckého, sbírka Občanského sdružení Kostel sv. Mikuláše v Boleticích na rekonstrukci nástěnných gotických maleb, sbírka obce Čestice na opravu kostela Stětí sv. Jana Křtitele a oprava šindelové střechy poustevny na Kalvárii, sbírka Římskokatolické farnosti Želnavá na záchranu varhan v kostele sv. Jakuba, sbírka obce Ostrolovský Újezd na pořízení zvonu do návesní kapličky, sbírka obce Horní Planá na opravu varhan v kostele sv. Markéty a sbírka nadačního fondu kostela Navštívení Panny Marie

v Kostelním Vydří na opravu tohoto kostela. Za zmínku stojí sbírka společnosti Cheiront, o.p.s. na vybavení dílen a na provozní náklady společnosti, která se zabývá volnočasovými aktivitami romských dětí. Za tři roky se této společnosti podařilo získat 83 885 Kč.

Ojedinelá byla snaha města Veselí nad Lužnicí, které vybíralo finanční prostředky na zmírnění živelné pohromy v jihovýchodní Asii, kterou na jaře roku 2005 postihlo nejhorší zemětřesení za posledních 40 let s následnými tsunami. Městu se podařilo získat za 3 měsíce jen 18 804 Kč.

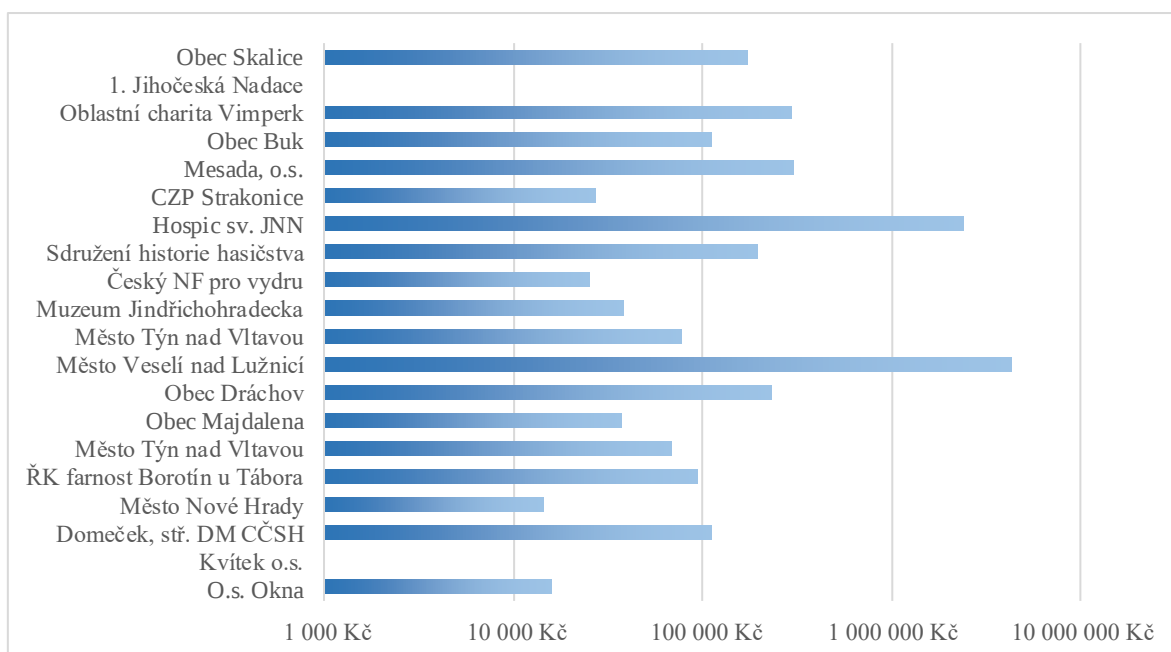
Zajímavé byly i sbírky obce Svatý Jan nad Malší pro zdejšího občana, kterému vyhořel dům, a na kterého se vybralo během dvou měsíců 47 296 Kč a obce Smetanova Lhota, rovněž pro zdejšího občana, jehož dům zasáhl blesk a následně vyhořel. Zde se podařilo získat za 3 měsíce pouhých 10 300 Kč.

Ojedinelá byla sbírka sociálně psychologického centra Arkáda na program 5P, která trvala 3 roky, a bylo touto sbírkou získáno 86 834 Kč. Obec Pluhův Žďár pořádala sbírku na úpravu okolí zámku Červená Lhota, při které získala za první tři roky 90 000 Kč a v dalších třech letech pak 77 100 Kč.

7.6 Rok 2006

V roce 2006 bylo oznámeno 20 veřejných sbírek, z nichž se opět 2 sbírky neuskutečnily. Vzhledem k tomu, že v tomto roce opět došlo k lokálním povodním, tentokrát se z břehů vylila řeka Lužnice a nejvíce poškozeným místem bylo město Veselí nad Lužnicí, pořádalo právě toto město veřejnou sbírku na odstranění škod způsobených povodní. Sbírka trvala jeden rok a podařilo se vybrat 4 348 028 Kč. Povodňové sbírky vyhlásily také obce Dráčov a Majdalena. Obec Dráčov vybrala za půl roku trvání sbírky 231 181 Kč a obec Majdalena za 2 měsíce 37 552 Kč.

Z ostatních sbírek tohoto roku bych ráda vyzdvihla dlouhodobé sbírky, které byly zahájeny, a to především sbírku oblastní charity ve Vimperku na provozní náklady domova pro seniory v Pravětíně. Touto sbírkou bylo získáno za první tři roky 296 169 Kč a v dalších letech průměrně každoročně cca 12 500 Kč. Sbírka skončila v roce 2014.

Graf 7 – sbírky roku 2006

Tradiční sbírkou, která byla v tomto roce zahájena, je sbírka Centra zdravotně postižených ve Strakonici na nákup kompenzačních pomůcek do půjčovny tohoto centra a později na provozování této půjčovny. V prvních třech letech se podařilo získat 26 878 Kč a v dalších letech pak každoročně v průměru 8 500 Kč.

Sbírka Jindřichohradeckého muzea na opravu muzejních exponátů, která vynesla za první tři roky 38 232 Kč a v dalších letech průměrně 25 800 Kč.

Sbírka města Týn nad Vltavou na každoroční vydávání katalogu Vltavotýnské výtvarné dvorky vynesla za první tři roky 77 977 Kč. Dále pak každý další rok v průměru 22 800 Kč. Poslední sbírkou v této řadě je sbírka města Nové Hradky, která je pořádána při příležitosti každoročního uzavření sezony na státním hradě v Nových Hradech. Za první tři roky bylo vybráno 14 514 Kč a dále každoročně v průměru 5 768 Kč. Nutno podotknout, že všechny výše uvedené sbírky jsou prováděny pouze pokladničkou, a proto jsou výtěžky z těchto sbírek sice nízké, ale stabilní a pořadatelům se stále vyplácí tyto sbírky konat.

Tradiční se stala i sbírka občanského sdružení Okna z Jindřichova Hradce, které se později přejmenovalo na Otevřená OKNA z. ú. První sbírka této organizace byla na opravu střechy centra a trvala pouze jeden rok. Získáno bylo 15 784 Kč. Poslední dlouhodobou sbírkou zahájenou v tomto roce je sbírka Domečku (střediska pro volný čas a integraci Diakonie

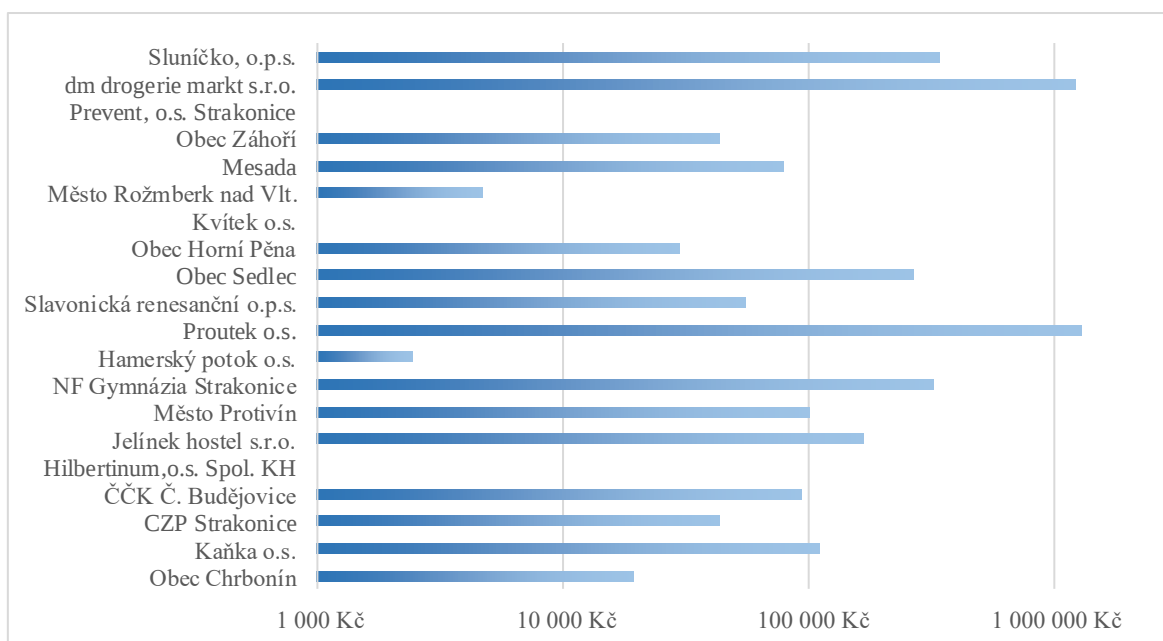
a misie Církve československé husitské) na jeho provoz. V prvních třech letech bylo získáno 110 769 Kč, v dalších třech letech 11 222 Kč. V posledních třech letech Domeček žádné prostředky aktivně nevybírál, přesto se brání sbírku ukončit.

V tomto roce bylo opět oznámeno několik sbírek na opravy kostelů. Jednalo se o sbírky obce Skalice na opravu kostela sv. Šimona Judy, obce Buk na stavbu místní kaple a Římskokatolické církve Borotín u Tábora na opravu kostela Narození Panny Marie v Novém Kostelci. Zajímavou sbírkou tohoto roku byla sbírka, kterou pořádalo sdružení historie hasičstva na obnovu exponátů v hasičském muzeu ve Stachách, kde se pod náporu sněhu zřítla střecha muzea a následně poničila exponáty. Sbírka trvala jeden rok a bylo získáno 196 384 Kč.

Fiaskem skončila sbírka Českého nadačního fondu pro vydru, jejímž pořádáním byla pověřena studentka gymnázia v rámci své seminární práce. Sbírka byla vyhlášena na podporu stanice pro handicapované živočichy v Třeboni. Studentce se podařilo během jednoho dne trvání sbírky získat 25 430 Kč, které nadaci odevzdala s tím, že získané finanční prostředky budou použity na léčbu nemocných zvířat, ale jako doklad o čerpání sbírky jí byla předložena výplatní listina tehdejší ředitelky organizace. Bylo to pro ni velké rozčarování a jsem přesvědčena, že tato dívka již nikdy žádnou sbírku organizovat nebude a kdoví, zda po této zkušenosti na některou přispěje. Z tohoto případu je zřejmé, proč musí být účel sbírky přesně a konkrétně vymezen.

7.7 Rok 2007

V roce 2007 bylo oznámeno 20 veřejných sbírek, z těchto se však 3 neuskutečnily. Nejúspěšnější byla sbírka společnosti dm drogerie markt s.r.o. na nákup hraček do vybraných mateřských škol. Tato celorepubliková sbírka trvala 3 měsíce a vynesla 1 220 917 Kč. Úspěšná byla sbírka občanského sdružení Proutek na vybudování chráněných dílen. Touto sbírkou se za 3 roky podařilo získat 1 290 943 Kč.

Graf 8 – sbírky roku 2007

I v tomto roce opět několik obcí zahájilo sbírky na opravu kostelů, kapliček a jiných sakrálních památek. Byly to obec Záhoří na opravu kapličky, obec Horní Pěna rovněž na opravu kapličky, obec Sedlec na pořízení zvonů do kostela sv. Jana Nepomuckého a obec Chrbonín na nákup oltáře do místní kapličky.

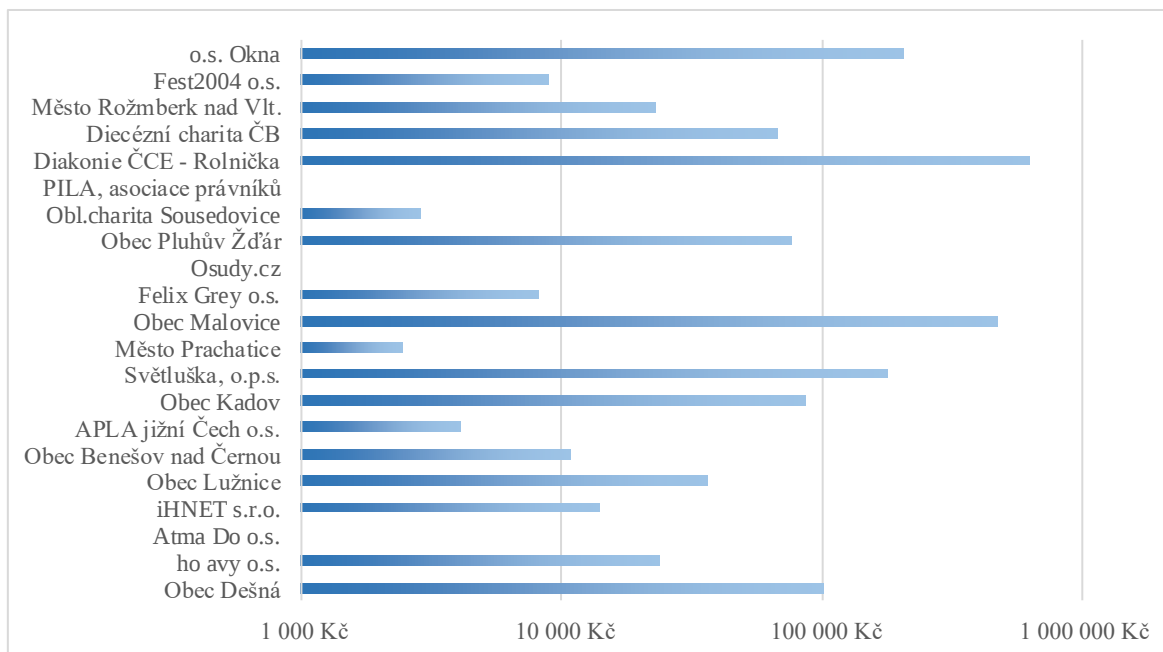
V tomto roce byla zahájena dnes již tradiční sbírka města Protivín pro onkologicky nemocné děti v nemocnicích Na Homolce a Motol. Touto sbírkou se podařilo za první tři roky získat 100 964 Kč a v dalších letech pak průměrně 32 580 Kč.

Město Rožmberk nad Vltavou zahájilo svou tradiční sbírku na oživení slavnostního zakončení průvodcovské sezony na Státním hradě Rožmberk. První rok sbírky vynesl 4 670 Kč, další roky pak průměrně 7 630 Kč.

Zajímavou sbírkou, která trvala 4 roky, byla sbírka společnosti Jelínek hostel s.r.o. v Českém Krumlově pro děti z dětského domova v Horní Plané. Za první tři roky bylo získáno sbírkou 166 243 Kč a poslední rok 65 026 Kč. Za zmínku stojí též sbírka Nadačního fondu Gymnázia ve Strakonici na vybudování památníku obětem holokaustu ve Strakonici. Tato sbírka trvala 2 roky a vynesla 324 361 Kč.

7.8 Rok 2008

V roce 2008 bylo oznámeno 21 sbírek a opět se 3 sbírky neuskutečnily.

Graf 9 – sbírky roku 2008

Nejúspěšnější novou sbírkou, která byla v tomto roce zahájena, byla sbírka Obce Malovice na vybudování dětských hřišť v obci. Za tři roky získala obec 475 070 Kč.

Byla zahájena dnes již rovněž tradiční sbírka společnosti FEST2004 z Tábora na finanční výpomoc určenou každý rok pro konkrétně vybraného občana v regionu, většinou se zdravotním handicapem. Společnost vyhlašuje veřejnou sbírku každý rok a pravidelně bývá úspěšná. První rok získala jen necelých 9 000 Kč, ale další rok již 18 000 Kč a nyní lze říci, že se touto sbírkou vybere průměrně kolem 50 000 Kč ročně.

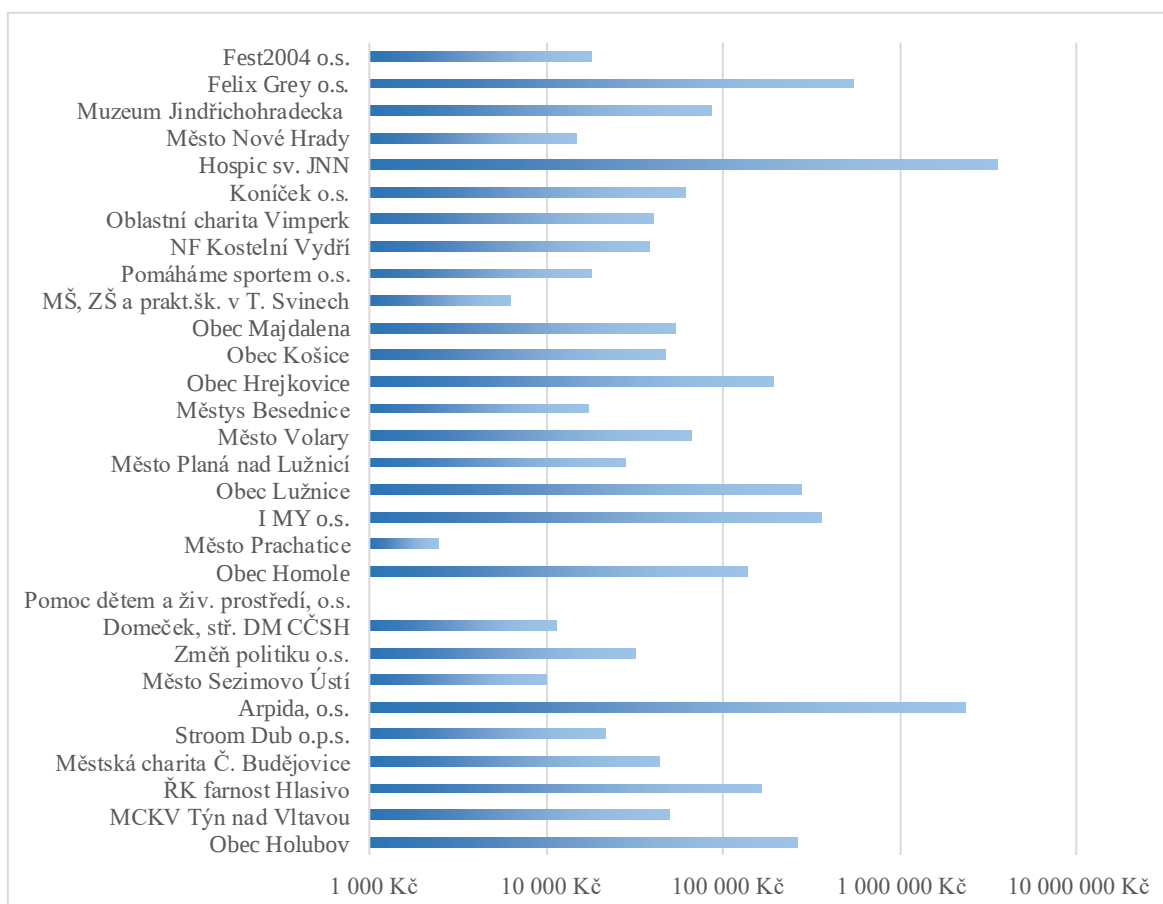
Na opravy kostelů tento rok zahájily sbírky obec Kadov na opravu varhan v Kostele sv. Václava a obec Dešná na opravu Kostela narození sv. Jana Křtitele.

Svým účelem i potřebou rychle jednat se vymykala sbírka Diecézní charity České Budějovice, která oznámila sbírku na opravu střechy na domově sv. Františka pro seniory. Větrná smršť Emma strhla část střechy a poškodila i stropy a okna domova pro seniory. Za dva měsíce bylo touto sbírkou získáno 68 145 Kč.

Obec Benešov nad Černou uspořádala sbírku pro rodinu zesnulého hasiče, který zemřel při výkonu svého povolání. Sběrka sice trvala rok, ale podařilo se vybrat jen 10 866 Kč. Velmi zajímavá sbírka byla sbírka občanského sdružení „ho avy“ o.s. na školky baobabových lesů na Madagaskaru. Sběrka trvala 3 roky a vynesla 23 756 Kč.

7.9 Rok 2009

V roce 2009 bylo oznámeno 30 sbírek a pouze 1 nebyla vůbec zahájena.

Graf 10 – sbírky roku 2009

Protože i v tomto roce došlo k lokálním povodním, byly několika obcemi vyhlášeny povodňové sbírky. Jednalo se o obec Majdalena, která vybrala za jeden měsíc 53 740 Kč, obec Košice, ta vybrala za 12 dní 47 000 Kč, městys Besednice získal za 5 dní 17 070 Kč, město Volary za dva měsíce 66 165 Kč, město Planá nad Lužnicí za 14 dní 28 140 Kč, obec Lužnice za dva měsíce 280 140 Kč a město Sezimovo Ústí rovněž za dva měsíce 10 000 Kč. Nejúspěšnější sbírkou, oznámenou v tomto roce, se stala sbírka ARPIDY, centra pro

rehabilitaci osob se zdravotním postižením, z.ú. na podporu své činnosti, která za první tři roky získala 2 330 740 Kč. Sběrka stále pokračuje. Ještě dva následující roky v průměru získala sbírkou 700 000 Kč, později již jen kolem 20 000 Kč ročně. Nelze však v tomto konkrétním případě říci, že by příjem ARPIDY klesl, ale dárci – firmy, kteří dříve přispívali na veřejnou sbírku, se stali jejich pravidelnými sponzory, takže své příspěvky neposílají do sbírky, ale jako sponzorské dary.

Další sbírkou, dnes už tradiční, je sbírka společnosti I MY o.p.s. v Soběslavi na úhradu úspěšné rehabilitační metody ADELI pro dětské pacienty. Za první tři roky získala tato společnost 356 190 Kč a v dalších letech průměrně 180 000 Kč za rok.

Mezi úspěšné sbírky oznámené v tomto roce se dá subsumovat sbírka občanského sdružení Felix Grey o.s. na vytvoření depozita pro opuštěné kočky a na provozní náklady, jakož i na náklady na jejich léčbu. Za tři roky bylo získáno tímto sdružením necelých 552 000 Kč. V tomto konkrétním případě bylo při kontrolách zjištěno, že se předsedkyně sdružení o kočky sama osobně skutečně dobře starala, ale na druhé straně nebyla schopná prokazatelně vyúčtovat, že všechny sbírkou získané prostředky byly použity v souladu s jejím účelem. Z toho důvodu nebyla sbírka Krajským úřadem Jihočeského kraje dále prodloužena a společnost byla za nepředložení vyúčtování v souladu s § 24 zákona o VS opakovaně sankcionována.

Sbírek na opravy kostelů a sakrální památky bylo v tomto roce oznámeno opět o něco více. Nadační fond kostela Navštívení Panny Marie v Kostelním Vydří organizoval sbírku na záchranu památky uvedené ve svém názvu, obec Hrejkovice zahájila sbírku na opravu varhan tamní kapličky, obec Homole na výstavbu nové kaple v Černém Dubu, Římskokatolická farnost Hlasivo na likvidaci dřevomorky v kostele narození Panny Marie a obec Holubov na výstavbu nové obecní kaple.

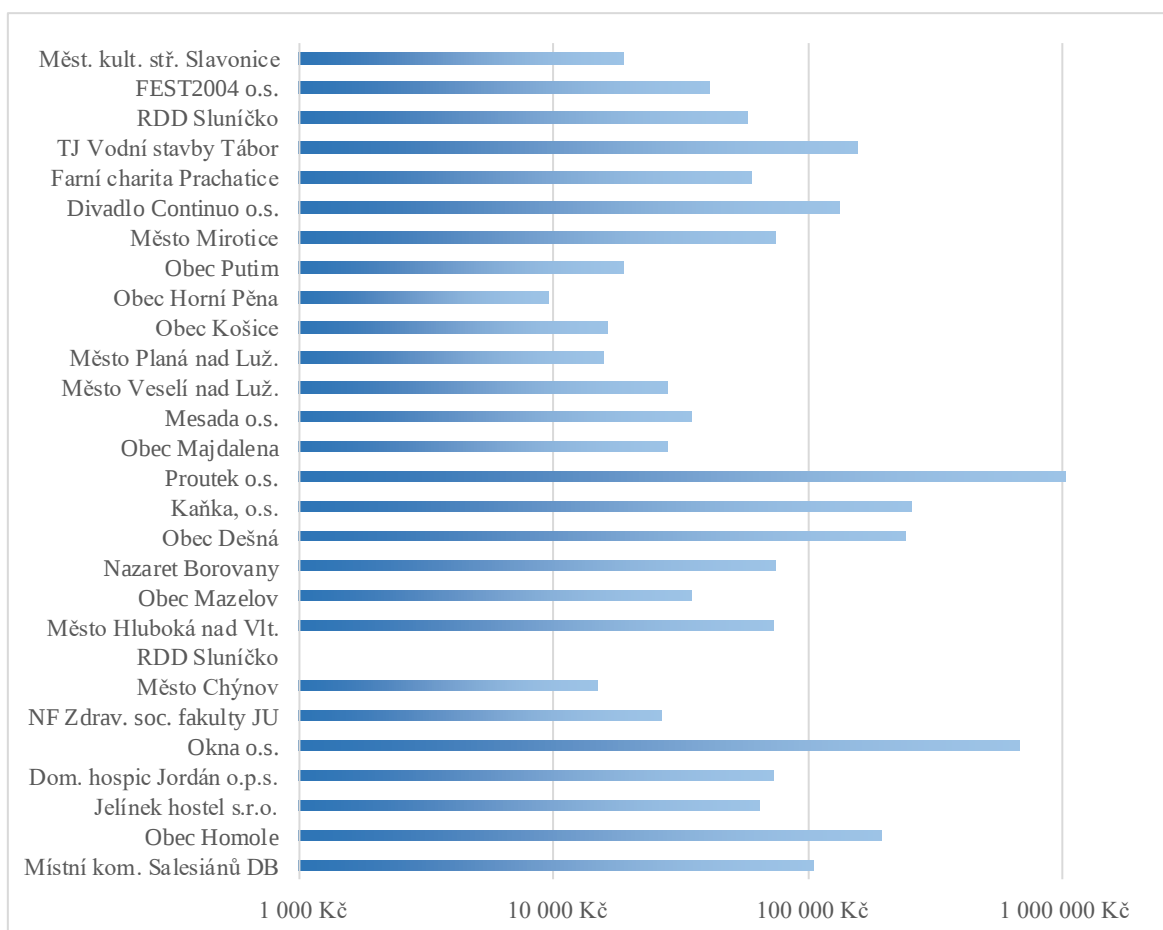
Vymykala se sbírka občanského sdružení Změň politiku! na provoz webového portálu této společnosti, které se podařilo za tři roky získat 31 700 Kč.

Nakonec musím zmínit i sbírku spolku Pomáháme sportem o.s., který v tomto roce oznámil sbírku na finanční podporu onkohematologii dětského oddělení Českobudějovické

nemocnice. Pořádáním fotbalové exhibice se známými osobnostmi vybíral spolek na tento účel, ale na sbírkový účet převedl první rok pouze 18 214 Kč a v dalších dvou letech už žádné výtěžky. Poté sbírku oficiálně ukončil. V roce 2015 však proběhlo správní řízení, při kterém vyšlo najevo, že sbírka pokračovala a její zisk byl mnohem větší, neboť tento spolek každoročně do roku 2016 z této akce předá nemocnici 150 000 Kč. Za pokračování v neoznámené sbírce byl spolek z uvedeného důvodu opakovaně sankcionován.

7.10 Rok 2010

V roce 2010 bylo oznámeno 28 veřejných sbírek, z toho se pouze 1 neuskutečnila.

Graf 11 – sbírky roku 2010

Šest sbírek bylo opět reakcí na povodně. Tyto pořádaly obec Košice, ta získala za 14 dní 16 350 Kč, město Planá nad Lužnicí, které získalo za stejnou dobu 15 810 Kč, město Veselí nad Lužnicí vybralo také za 14 dní 28 397 Kč, obec Majdalena získala za jeden měsíc trvání

sbírky 28 203 Kč, obec Mazelov vybrala během týdne 35 000 Kč, město Hluboká nad Vltavou získalo za 20 dní 73 981 Kč a město Chýnov během jediného dne 15 000 Kč.

Nejúspěšnější sbírkou oznámenou v tomto roce byla sbírka občanského sdružení Proutek, která navazovala na sbírku předchozí. Spolek opět vybíral na vybudování chráněného bydlení a chráněných dílen pro své klienty. Z nových sbírek, které přetrvávají do současnosti, chci uvést sbírku TJ Vodní stavby Tábor na podporu sportovních aktivit dětí z dětských domovů a dětí sociálně znevýhodněných. Za první tři roky získala jednota 156 250 Kč, ale v dalších letech se úspěch této sbírky snižoval, v roce 2014 se podařilo vybrat jen 16 250 Kč, v roce 2015 pak 2 200 Kč.

V tomto roce zahájil na podporu své činnosti veřejnou sbírku i Nazaret, středisko Diakonie a misie Církve československé husitské, kterému se podařilo získat za první tři roky 75 163 Kč dále pak průměrně 12 000 Kč ročně. Další dnes již z tradiční sbírka je v tomto roce zahájená sbírka Domácího hospice Jordán, o.p.s. v Táboře, která vynesla za první tři roky 73 241 Kč, dále pak každoročně necelých 12 000 Kč.

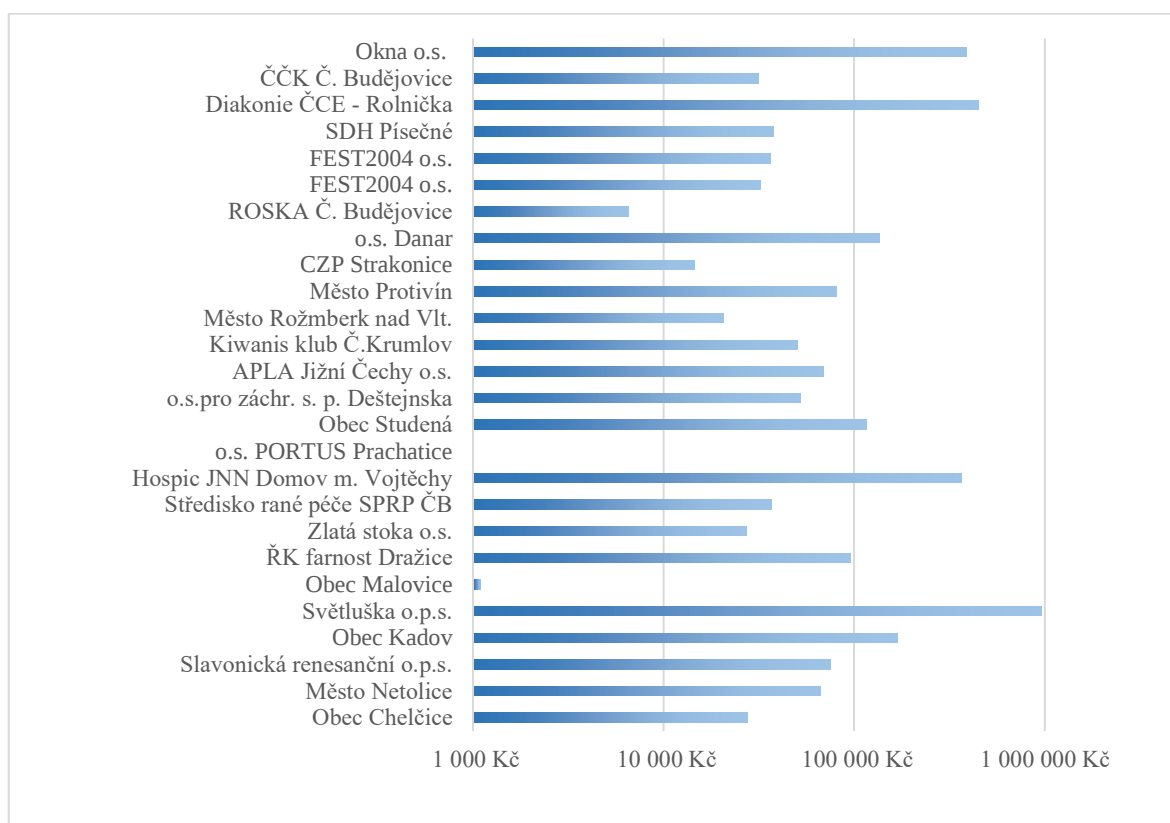
Zahájena byla i sbírka místní komunity Salesiánů Dona Boska v Českých Budějovicích na rekonstrukci domu komunity, která vynesla za tři roky 106 200 Kč.

Ze sbírek na církevní památky to byla sbírka města Mirovice na úpravu kněžské hrobky, obce Dešná na opravu kostela sv. Jana Křtitele a obce Homole, která pokračovala ve sbírce na výstavbu kapličky v Černém Dubu.

Byly zahájeny i dvě sbírky pro rodiny v těžké životní situaci, kdy Městské kulturní středisko ve Slavonicích uspořádalo sbírku pro rodinu postiženou požárem domu a obec Putim rovněž podpořila rodinu postiženou požárem domu. Obě sbírky vynesly necelých 19 000 Kč. Byla rovněž zahájena sbírka Divadla Continuo na rekonstrukci a obnovu divadelního a kulturního centra Švestkový dvůr. Sběrka vynesla za tři roky 134 141 Kč.

7.11 Rok 2011

V roce 2011 bylo oznámeno 26 veřejných sbírek, kdy se pouze 1 z nich neuskutečnila.

Graf 12 – sbírky roku 2011

Nejúspěšnější byly navazující sbírky centra Bazalka o.p.s. v Českých Budějovicích (dříve Světluška), střediska Rolnička v Soběslavi a ústavu Otevřená OKNA z.ú. v Jindřichově Hradci. Nově byla zahájena sbírka Hospice sv. Jana Nepomuka Neumanna na Domov matky Vojtěchy pro pacienty s Alzheimerovou chorobou, která za první tři roky vynesla 364 200 Kč a pokračuje podobně úspěšně i nadále.

Sbírku rovněž zahájilo občanské sdružení DANAR na renovaci a rozvoj historicko-řemeslně vzdělávacího centra Šelmberk. První tři roky sbírky vynesly 134 863 Kč a další roky průměrně 10 000 Kč.

V tomto roce zahájilo sbírku občanské sdružení APLA Jižní Čechy, a to na svou terénní činnost při pomoci rodinám s autistickými dětmi. Za první tři roky získali 68 710 Kč a dále průměrně 20 500 Kč ročně. Také ROSKA České Budějovice, což je regionální organizace Unie ROSKA ČR, která se zabývá podporou a pomocí lidem nemocným roztroušenou sklerózou, na své aktivity získala sbírkou za první tři roky 6 561 Kč a v dalším období průměrně 6 500 Kč za rok.

Středisko rané péče v Českých Budějovicích rovněž zahájilo sbírku na podporu své činnosti, která pokračovala až do roku 2016. Za první rok získalo 36 763 Kč a dále průměrně 67 426 Kč za rok.

Z dlouhodobých sbírek bych chtěla zmínit sbírku obce Chelčice na vybavení sociálně terapeutických dílen, která vynesla za první tři roky 27 650 Kč a dále pak 17 250 Kč za rok. Sbírkou Dobrovolného sboru hasičů Písečné pro chlapce postiženého Burkittovým lymfomem. Hasiči vybrali za měsíc 37 865 Kč.

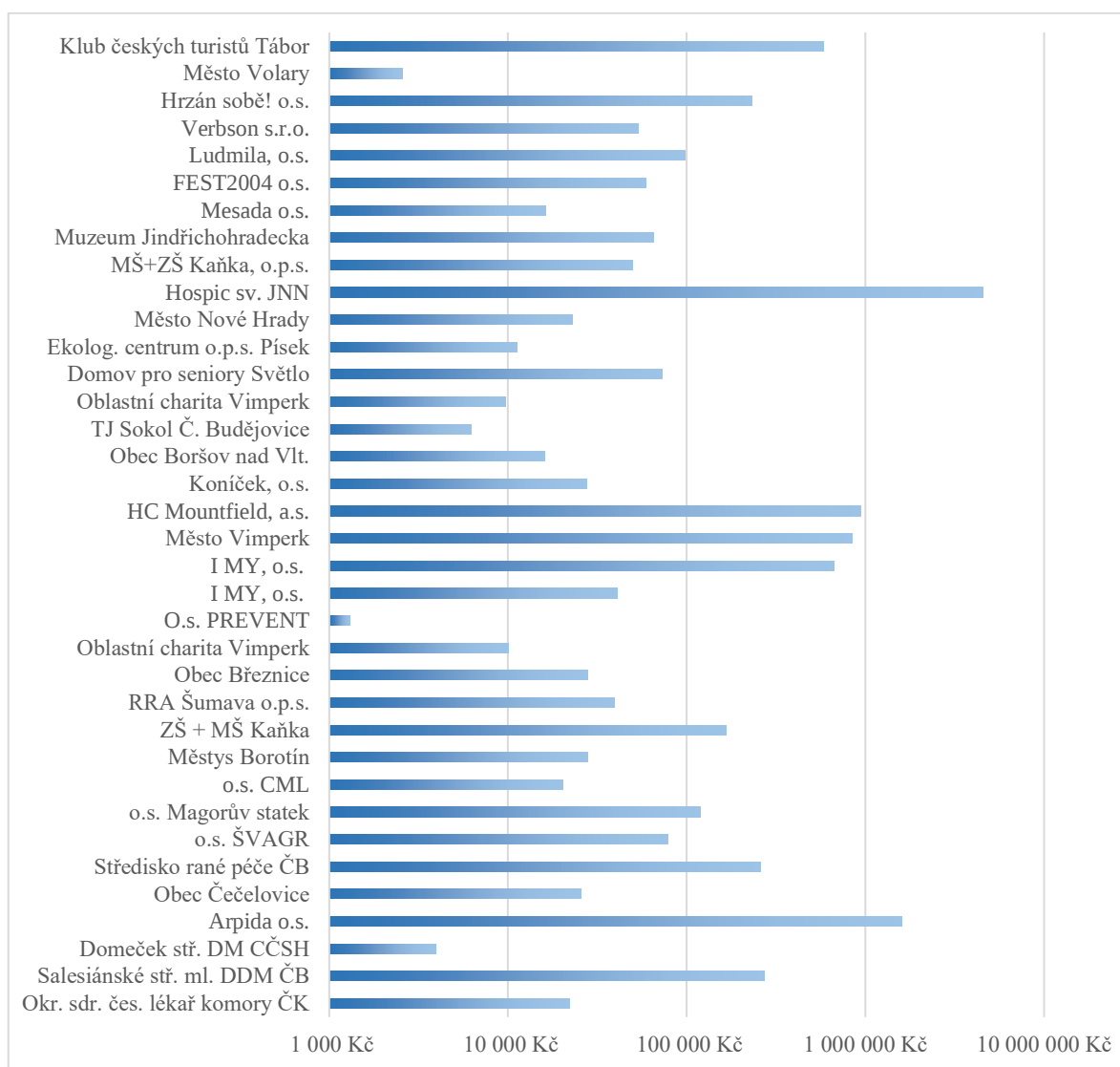
Vymykala se sbírka Kiwanis klubu Český Krumlov na pomoc obětem zemětřesení v Japonsku v březnu 2011. Tato sbírka trvala 2 měsíce a vynesla 50 400 Kč.

V tomto roce byla ukončena sbírka obce Pluhův Žďár a záhy nahrazena sbírkou občanského sdružení pro záchranu sakrálních památek Deštejska. Vynesla za první tři roky 52 520 Kč a v dalším roce pak 32 625 Kč. Obec Studená pořádala sbírku na nákup kolečkového schodolezu a za dva měsíce získala 115 740 Kč. Zahájena byla i sbírka občanského sdružení Zlatá stoka (později nahrazeno spolkem Mazlíci z.s.) na podporu psího útulku, jejíž výtěžek za první tři roky činil 27 135 Kč, další rok však již 42 377 Kč. Zajímavá byla i sbírka města Netolice, které za osm měsíců získalo 66 257 Kč na pořízení pamětních desek významným rodákům, hudebnímu skladateli Antonínu „Tony“ Hořínkovi a sv. Janu N. Neumannovi.

Na opravu kostelů a dalších sakrálních památek se v tomto roce konala pouze 1 sbírka, a to sbírka Římskokatolické farnosti Dražice na rekonstrukci a obnovu kostela sv. Jana Křtitele a farních budov v Dražicích.

7.12 Rok 2012

V roce 2012 bylo oznámeno 38 veřejných sbírek, z nichž 2 nebyly zahájeny. Tento rok byl přelomový v tom, že vstoupila v platnost novela zákona o VS, která sebou přinesla urychlení procesu povolování sbírek krajskými úřady, a především umožnila organizacím, pořádajícím dlouhodobé sbírky, tyto sbírky provozovat na dobu neurčitou.

Graf 13 – sbírky roku 2012

Dosud bylo možné sbírku konat maximálně tři roky a poté oznamovat sbírku novou, navazující, jak je uvedeno výše. Sbírek na dobu neurčitou bylo oznámeno v tomto roce 8. Nejúspěšnější z těch ukončených byla navazující sbírka Hospice sv. Jana Nepomuka Neumanna v Prachaticích, která vynesla v letech 2012–2015 celé 4 556 922 Kč.

Úspěšnou sbírkou tohoto roku byla sbírka Klubu českých turistů Tábor na výstavbu rozhledny na vrchu Hýlačka, která shořela na Silvestra roku 2011. Vynesla 586 336 Kč.

Sbírka organizovaná HC Mountfield a.s. pro hokejistu Romana Bernata, který přišel během tréninku o dolní končetinu, vynesla 938 922 Kč. Sbírka města Vimperk na zvon do městské zvonice rovněž vynesla 840 611 Kč.

Ze sbírek na sakrální památky připomenu sbírku občanského sdružení Ludmila na stavební obnovu Kapličky sv. Vavřince v Jaroslavicích (obec zatopená při stavbě Hněvkovické nádrže), kterou se získalo 98 000 Kč. Městys Borotín vybíral na elektronické vyzvánění na zvony v Borotíně. Obec Čechelovice na opravu sošek v kapli sv. Josefa a zhotovení sošky sv. Josefa, která v kapli chyběla. U obou jmenovaných sbírek se vybralo cca 25 000 Kč. Zajímavá byla sbírka občanského sdružení Hrzán sobě! o.s. na zhotovení sochy Tábořského rodáka, která vynesla 232 690 Kč, nebo sbírka Ekologického centra – elektrárny Královského města Písku, o.p.s. na zhotovení sochy Švejka, která tak úspěšná nebyla, neboť vynesla za tři roky pouze 11 264 Kč. Nutno podotknout, že ani jedna ze zmíněných soch nebyla dosud realizována. Sbírka obce Březnice na vybudování památníku padlým v I. světové válce splnila se svým ziskem 28 077 Kč svůj účel.

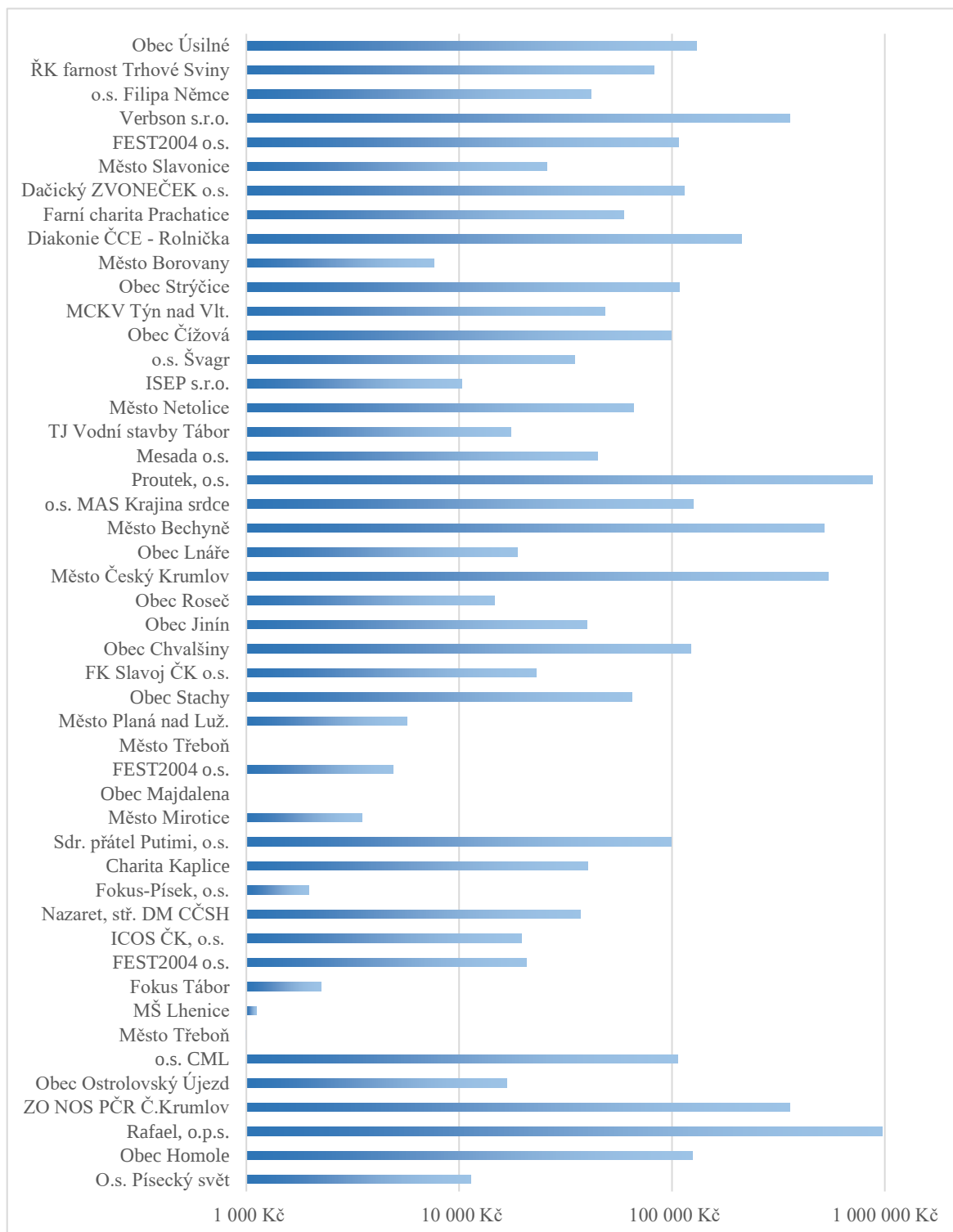
V tomto roce byla rovněž zahájena sbírka s názvem „Pust' kačku“ Společnosti Verbson s.r.o. na provozní činnost organizace I MY o.p.s. a APLA Jižní Čechy. První rok vynesla tato sbírka 53 650 Kč, další rok 95 700 Kč a dále se její zisky stále zvyšují. Stala se jednou z nejoblíbenějších sbírek v regionu, a to i poté, co ji od roku 2015 provozuje Nadace Petry a Petra Petrlíkových.

7.13 Rok 2013

V roce 2013 bylo oznámeno 48 veřejných sbírek, z toho 15 na dobu neurčitou. 14 sbírek v tomto roce bylo opět povodňových. Město Bechyně vybralo částku 516 595 Kč, město Český Krumlov 540 434 Kč, obec Lnáře 18 845 Kč, obec Roseč 14 600 Kč, obec Jinín 40 000 Kč, FK Slavoj Český Krumlov o.s. 22 915 Kč, obec Stachy 65 000 Kč, město Planá nad Lužnicí 5 671 Kč, město Třeboň a obec Majdalena nevybraly na povodňových sbírkách nic, město Mirovice 3 500 Kč, Mateřská škola Lhenice 1 120 Kč, obec Ostrolovský Újezd 16 664 Kč a FEST2004 z.s. pouhých 4 887 Kč.

Ze sbírek v tomto roce oznámených, které již byly ukončeny, byly nejúspěšnější právě ty povodňové, a to konkrétně měst Bechyně a Český Krumlov. Za úspěšné však lze považovat i ty sbírky, které ač nevynesly příliš vysoké zisky, splnily svůj účel. Takovou sbírkou byla např. sbírka obce Úsilné na vybudování kašny, brouzdaliště a pítka včetně bronzových soch, která

vynesla 130 830 Kč, nebo sbírka města Netolice na restaurování historické divadelní opony v městském divadle, jejíž zisk byl 66 257 Kč, či sbírka Sdružení přátel Putimi, o.s. na vybudování sochy Švejka, která vynesla 98 750 Kč. Město Třeboň kromě neúspěšné

Graf 14 – sbírky roku 2013

povodňové sbírky, pořádalo ještě sbírku na podporu domova seniorů, při které do pokladničky získalo 851 Kč, což je tak malá částka, že se ve výše zobrazeném grafu nepromítla.

V roce 2013 byly zahájeny i další sbírky na opravy kostelů, zvonů a hodin. Jednalo se o sbírky Římskokatolické farnosti Trhové Sviny, tato vynesla za půl roku 82 040 Kč, obce Strýčice na opravu kostela sv. Petra a Pavla a na opravu hřbitovní zdi, vynesla 108 435 Kč, obce Čížová na opravu zámku v Čížové vynesla 99 258 Kč, společnost ISEP s.r.o. prováděla sbírku na restaurování sochy sv. Jana Nepomuckého v kostele sv. Jana Křtitele v obci Zátoň, která vynesla rovněž 99 258 Kč a obec Homole oznámila navazující sbírku na výstavbu kapličky v Černém Dubu.

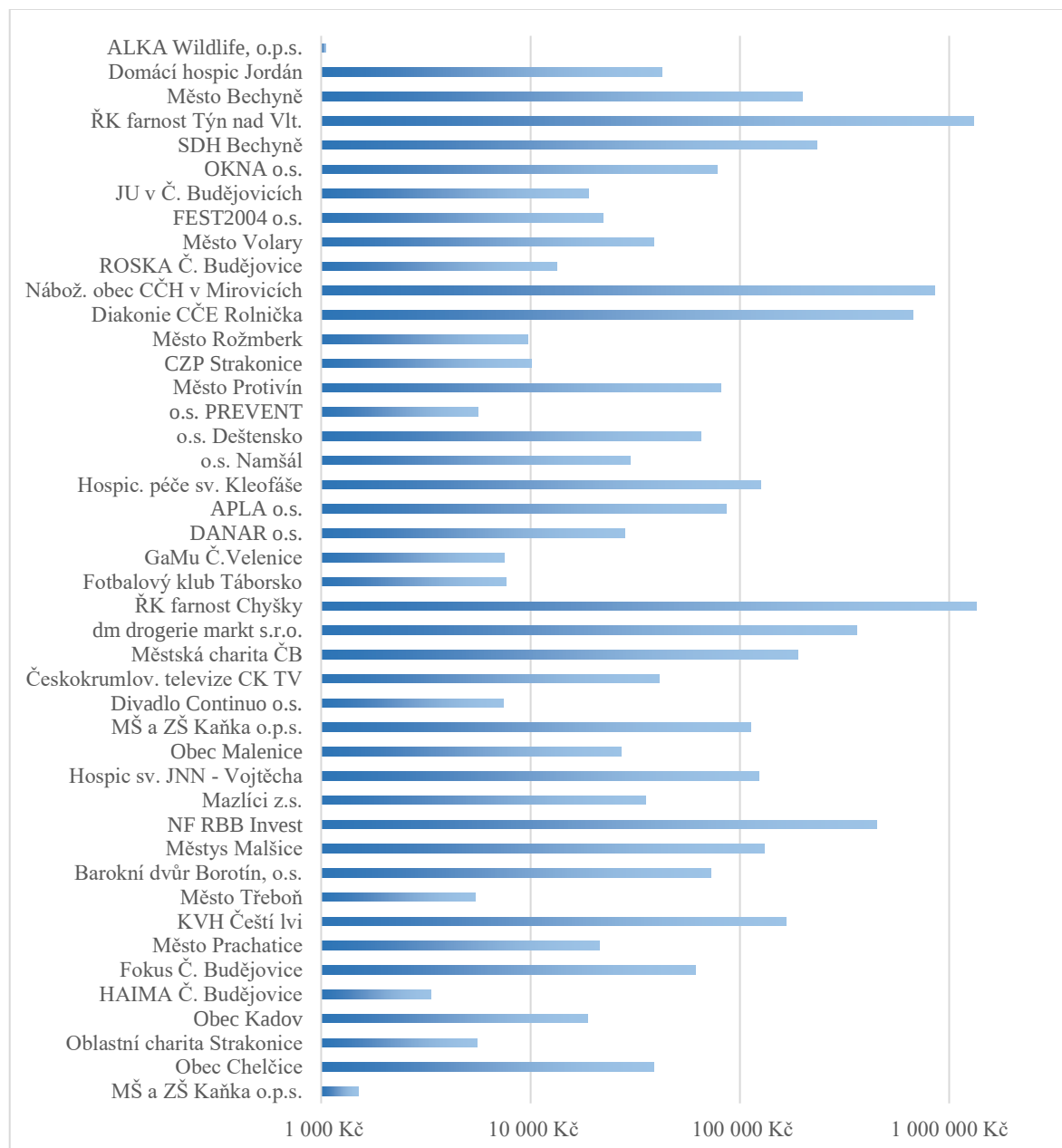
Bylo zahájeno několik dlouhodobých sbírek na provozní či investiční náklady neziskových organizací, např. Dačický zvoneček o.s., Farní charita Prachatice, Charita Kaplice, Fokus Písek, Fokus Tábor či Rafael, o.p.s., což je první dočasný domov pro týrané psy.

7.14 Rok 2014

V roce 2014 bylo oznámeno 45 veřejných sbírek, z toho 19 na dobu neurčitou. Jednoznačně nejúspěšnější byla sbírka Římskokatolické farnosti Týn nad Vltavou na opravu kostela sv. Jakuba, která za jeden rok vynesla 1 307 643 Kč. Ale také sbírka společnosti dm drogerie markt s.r.o. na pomoc postiženým povodněmi v Bosně, Hercegovině, Srbsku a Chorvatsku. Tato sbírka vynesla 361 250 Kč. V neposlední řadě byla úspěšná i sbírka s názvem Kabelkový veletrh, kterou uspořádala a nyní pořádá již třetím rokem Městská charita České Budějovice, tato sbírka vynesla za jeden den 188 391 Kč. Sbírka je určena pro nadané děti z jihočeského regionu, které si ze sociálních důvodů nemohou dovolit rozvíjet svůj talent.

Náboženská obec CČH v Miroticích uspořádala sbírku na opravu Husova sboru v Mirovicích, který vyhořel. Sbírka vynesla první rok cca 7 000 Kč, ale hned další rok již 847 465 Kč a sbírka stále pokračuje. Naopak Nadační fond laici v akci, který vyhlásil sbírku na obnovu studentského kostela sv. Rodiny, nezískal sbírkou žádné příspěvky a sbírku ukončil. Římskokatolická farnost Chyšky oznámila sbírku na nové varhany od jednoho z předních světových stavitelů varhan Giovanniho Pradelly a za první rok získala 231 370 Kč a druhý

rok již 1 124 800 Kč. Rovněž Obec Kadov navázala na svou sbírku na opravu varhan, získala však pouhých 18 726 Kč.

Graf 15 – sbírky roku 2014

Byla zahájena sbírka občanského sdružení Borotín na obnovu barokního hospodářského statku Starý zámek v Borotíně, přestože za první rok sbírky se podařilo vybrat pouze 13 000 Kč. Mezi svým zaměřením zajímavé sbírky bych zařadila sbírku GaMu-Galerie a Muzeum České Velenice na výstavbu repliky historického trolejbusu, která vynesla za první rok pouhých 7 510 Kč, což nezabránilo realizaci projektu. Občanské sdružení Namšál oznámilo

sbírku na výstavbu pomníku spisovateli Janu Nouzovi, která vynesla 25 916 Kč, sbírku Sboru dobrovolných hasičů v Bechyni na rekonstrukci a provoz hasičského muzea která vynesla za 9 měsíců 233 192 Kč nebo sbírku Jihočeské univerzity s názvem „Bible bez hranic“ na překlad bible do znakové řeči, která za 2 roky vynesla 18 930 Kč.

Nechci zde znovu jmenovat všechny sbírky, které navazují na ty z let předchozích, jsou většinou pro místní neziskové organizace, na jejich provoz. Tento rok bylo zahájeno několik lokálních sbírek na nemocné děti, či dospělé po úrazech, které však nebyly svým ziskem nijak významné, přestože splnily svůj účel, neboť určitá částka se vybrala a potřebným pomohla. Z těchto sbírek vyniká sbírka Města Bechyně pro sourozence Ivetu a Jakuba Vondruškovi, jejichž matka byla zavražděna a otec si za tento čin odpykává trest. Pro děti bylo vybráno za jeden rok necelých 200 000 Kč, které byly předány babičce, jež se o děti stará.

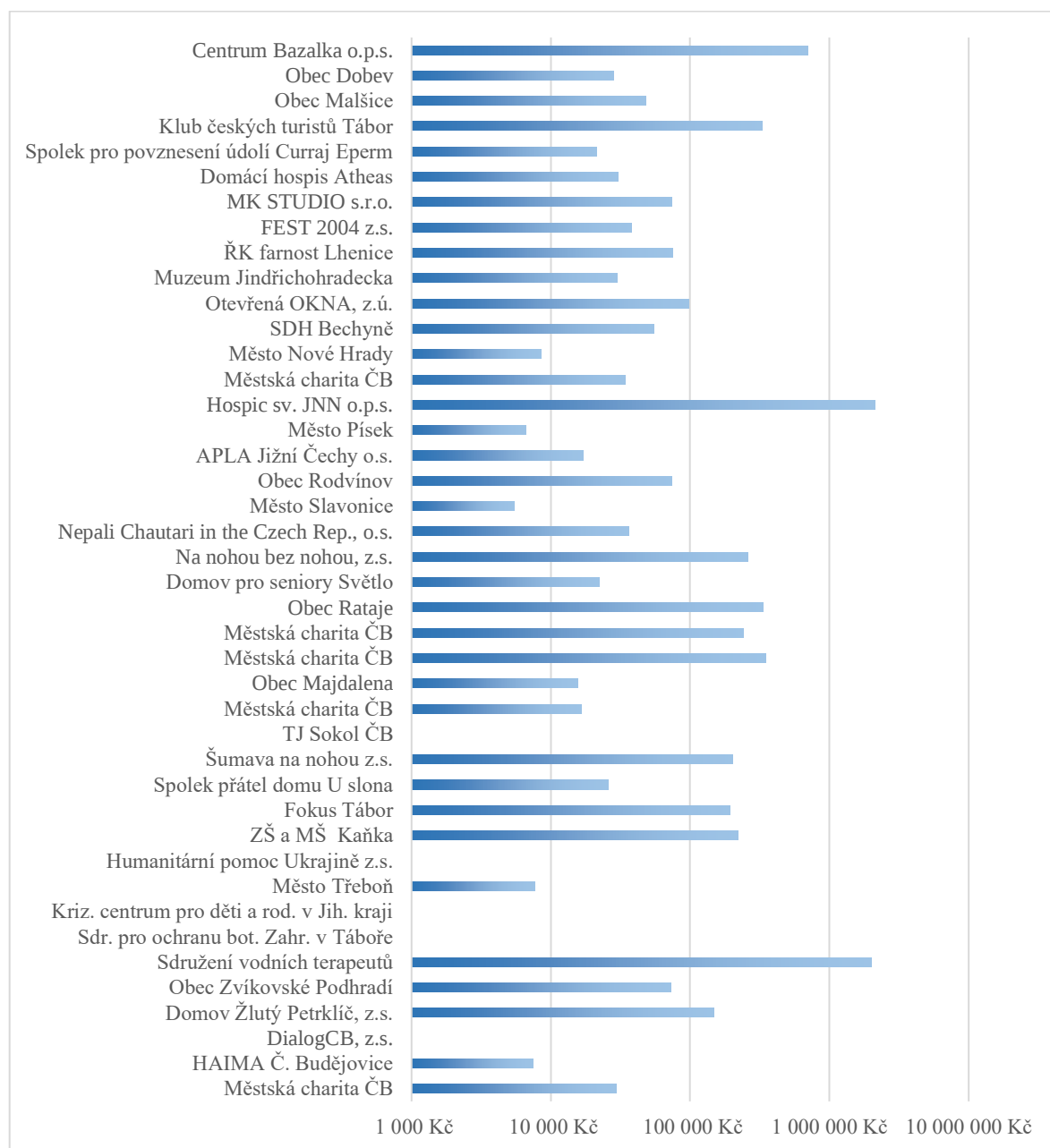
7.15 Rok 2015

V roce 2015 bylo oznámeno 43 veřejných sbírek, z toho 21 na dobu neurčitou. Nejúspěšnější byla vlastně pokračující sbírka Klubu českých turistů Tábor na dostavbu rozhledny na vrchu Hýlačka. Sbírka byla ohlášena na dobu neurčitou, ale ukončena byla již po roce se ziskem 331 427 Kč, neboť splnila svůj účel a nová rozhledna je dnes již v provozu.

Další úspěšná sbírka byla sbírka spolku Na nohu bez nohou, z.s. z Českých Budějovic na léčbu Pavla Hronka metodou ADELI. Trvala půl roku a vynesla 261 310 Kč, což pokrylo 4 pobyty chlapce v těchto specializovaných lázních v Piešťanech na Slovensku. Získané prostředky byly převážně z prodeje vstupenek na hokejový zápas.

Třetí úspěšnou sbírkou byla sbírka spolku s podobným názvem, a to Šumava na nohou, z.s. z Vimperku na dary pro postižené děti v Pošumaví. Sbírka trvala 2 měsíce a vynesla 200 613 Kč. Finanční prostředky byly získány hlavně prodejem vstupenek na koncert. Nutno zmínit i sbírku s názvem Kabelkový veletrh Městské charity České Budějovice, která v tomto roce vynesla za jeden den 240 903 Kč.

Ze sbírek na kulturní památky připomenu sbírku Římskokatolické farnosti Lhenice na opravu varhan, která vynesla za první rok cca 77 000 Kč, sbírku obce Rodvínov na pořízení zvonu do zvoničky, která vynesla za 4 měsíce 73 538 Kč, sbírku obce Rataje na pořízení dvou

Graf 16 – sbírky roku 2015

zvonů do kostela Nejsvětější trojice v Ratajích, ta vynesla za jeden rok 334 040 Kč. Dále sbírka obce Zvíkovské Podhradí na pořízení zvonu do kapličky sv. Václava, která vynesla za jeden měsíc 72 877 Kč.

V tomto roce bylo kromě dlouhodobých sbírek na provozní náklady různých neziskových organizací zahájeno i poměrně velké množství krátkodobých sbírek na podporu či pomoc konkrétním osobám se zdravotním handicapem. Kromě již výše jmenovaných, to byly sbírky např. obce Dobeš na vybudování výtahu pro paní Martinu Voráčkovou se ziskem 28 300 Kč, sbírka obce Malšice pro Barborku Novákovou se ziskem 47 850 Kč, sbírka MK STUDIA s.r.o. na nákup mopedu pro Radka Šimka, který trpí spastickou diparézou a středně těžkou mentální retardací se ziskem 74 072 Kč, sbírka města Slavonice na vybudování výtahu pro pana Václava Holoubka, ta vynesla 5 433 Kč, 2 sbírky Městské charity České Budějovice pro pana Petra Hesse, který trpí Amyotrofickou laterální sklerózou se ziskem 348 351 Kč a pro Veroniku Kampošovou, která je upoutána na invalidní vozík na asistenčního psa. Tato sbírka vynesla necelých 30 000 Kč. Nejúspěšnější byla sbírka Sdružení vodních terapeutů na léčbu Honzíka Čapka, který trpí svalovou dystrofií. Za první rok sbírky vynesla 1 987 623 Kč. K tomu je nutno podotknout, že prarodiče přispěli do této sbírky částkou 600 000 Kč.

Z netradičních sbírek bych chtěla zmínit např. sbírku Spolku pro povznesení údolí Curraj Eperm (severoalbánská vesnice), který získal za první rok 21 343 Kč na opravu místního kostelíku, dále sbírku společnosti Nepali Chautari in the Czech Republic, o.s. na pomoc obětem ničivého zemětřesení v Nepálu, která vynesla za první rok 36 100 Kč nebo sbírku spolku Humanitární pomoc Ukrajině z.s. která dosud nebyla kontrolována.

7.16 Rok 2016

V roce 2016 bylo oznámeno 37 sbírek, z toho 17 na dobu neurčitou. Jejich úspěšnost však bude hodnocena až během roku 2017.

7.17 Sbírký pořádané Jihočeským krajem

Jak je uvedeno v kapitole 4, sbírku může konat i kraj. Jihočeský kraj uspořádal veřejnou sbírku ve sledovaném období třikrát, v roce 2002, v roce 2009 a v roce 2013. Všechny byly organizovány na pomoc obětem povodní. Sbírka z roku 2002 trvala 3 roky a bylo při ní získáno 37 033 405 Kč a sbírka z roku 2009 trvala rok a vynesla 4 341 454 Kč a sbírka z roku 2013 trvala pouze půl roku a vynesla 1 104 530 Kč.

7.18 Rekapitulace

Z výše uvedených dat je zřejmé, že veřejných sbírek postupně stále přibývá, a to i přesto, že je v posledních letech stále více sbírek oznamováno na dobu neurčitou. Samozřejmě nelze do statistiky o vybraných prostředcích zahrnout výjimečný povodňový rok 2002. Tento rok však zapříčinil, že se obce seznámily se zákonem o veřejných sbírkách a naučily se institutu veřejných sbírek využívat. Z 527 sbírek z let 2001–2016 osvědčených Krajským úřadem Jihočeského kraje bylo organizováno 213 sbírek právě obcemi a městy.

Statistiku o pořadateli sbírek rovněž hodně zkresluje povodňové sbírky, když jen z uvedených 99 povodňových sbírek z roku 2002 bylo 89 sbírek pořádaných obcemi. Další zkreslení je způsobeno tím, že některé sbírky trvají v řádu dnů, jiné v řádu měsíců, další trvají jeden rok a některé jsou víceleté. Věřím, že pro přehlednost v tomto případě jsou vhodnější tabulky než grafy, a proto zde shrnuji několik z výše uvedených údajů v tabulkách.

	celkem	organizace	jednotlivec	sakrální památky	kultura	sport	psi a kočky	povodně	požár	katastrofa	příroda
2001	11	8	1	1	0	0	1	0	0	0	0
2002	111	11	0	0	1	0	0	99	0	0	0
2003	23	10	2	6	3	1	0	0	1	0	0
2004	17	10	3	1	3	0	0	0	0	0	0
2005	23	7	0	10	2	1	0	0	2	1	0
2006	18	6	1	3	4	0	0	3	0	1	0
2007	17	9	0	4	3	0	0	0	0	0	1
2008	18	6	2	2	3	2	1	0	0	1	1
2009	29	12	1	5	3	0	1	7	0	0	0
2010	27	11	3	3	1	0	0	7	2	0	0
2011	25	12	4	3	3	1	1	0	0	1	0
2012	36	19	3	4	7	2	0	0	1	0	0
2013	48	14	8	4	7	0	1	14	0	0	0
2014	44	19	4	5	8	1	4	1	1	0	1
2015	43	16	11	4	7	1	1	0	0	3	0
2016	37	11	10	9	2	1	3	0	1	0	0
celkem	527	181	53	64	57	10	13	131	8	7	3

Tabulka 1 – sbírky dle účelu

Ve druhém sloupci tabulky č. 1 je vidět postupný růst počtu veřejných sbírek. Z údajů ve třetím sloupci lze soudit, že sbírek, které pořádají neziskové organizace na své provozní náklady je převažující množství. Zde je nutno vzít v úvahu, že se jedná z 99 % o sbírky dlouhodobé, oznamované dříve na tříleté období a od roku 2012 již na dobu neurčitou. Počet sbírek by měl tedy logicky po roce 2012 klesat, pokud ovšem nebudou zakládány stále další nové organizace.

Ve čtvrtém sloupci jsou uvedeny sbírky pro jednotlivé potřebné osoby, většinou se zdravotním handicapem. Těchto sbírek postupně přibývá. Jedná se většinou o sbírky, které si nekladou vysoké cíle, ale jsou zaměřeny na konkrétní pomůcku, konkrétní pomoc a pořadatelé se obracejí na známé, sousedy nebo kolegy (hasiči, policie, spolužáci), nebo jsou to naopak spontánní sbírky, kdy při příležitosti kulturní nebo společenské akce pořadatelé využijí část výtěžku na veřejně prospěšný účel, spojit příjemné s užitečným a pomoci někomu potřebnému ze svého okolí. Tyto sbírky jsou krátkodobé, velice úspěšné a v posledních letech je mnohé organizace, vzhledem k jejich úspěchu pořádají opakovaně.

V pátém sloupci jsou uvedeny sbírky na sakrální památky. Lze říci, že jejich počet je víceméně stabilní a tyto sbírky svůj účel splní vždy. Pokud je pořádají církve, na opravy kostelů, dokáží získat vysoké obnosy někdy i ze zahraničí, ale většinou od svých věřících v drobných částkách. Mnohdy však tyto sbírky pořádají obce, na popud občanů. V těchto případech má pořadatel střízlivou představu o potřebné výši financí, které je schopen od lidí získat, a proto i tyto sbírky bývají úspěšné, neboť svůj účel splní.

Ve sloupci se záhlavím kultura jsou sbírky na ochranu kulturních památek a tradic. Těchto sbírek není mnoho, ale jejich počet se za poslední 4 roky zdvojnásobil, v roce 2016 opět klesl. Patří sem sbírky pořádané většinou pokladničkami na státních hradech a zámcích, které mají výnosy maximálně do 10 000 Kč za rok, ale jsou stabilní a kulturní akce na závěr sezony se za takto získané prostředky již tradičně konají. Dále jsem do této kategorie zařadila sbírky na různé pomníky, pamětní desky a sochy. Zde bych podotkla, že pořadatelé bývají nadšenci s těmi nejlepšími úmysly, ale ne vždy dokáží svůj projekt dotáhnout do konce. Někdy jsou nemile překvapeni, že veřejnost jejich nadšení nesdílí a že vyhlášení

sbírky jim samo o sobě žádný velký výtěžek nepřinese. Zde jsou úspěšnější ti střízlivější, kteří si nekladou vysoké cíle.

V sedmém sloupci jsou sbírky pořádané na rozvoj tělovýchovy a sportu. Těchto sbírek je vskutku pomálu a nelze říci, že by jich postupem času ubývalo nebo naopak přibývalo. Jsou to ojedinělé sbírky například na sportovní vybavení pro děti z dětských domovů, nebo pro sociálně slabé děti. Nutno uvést, že z povodňových sbírek šly nemalé částky na obnovu zatopených hřišť, ale tyto sbírky jsem zahrnula do kategorie sbírek povodňových, neboť by bylo velmi komplikované rozpočítávat, jak byly tyto prostředky rozdělovány jednak mezi obce na stavbu nových silnic, chodníků, sítí apod., dále mezi jednotlivce na obnovu bydlení, nebo na obnovu kulturních památek či na pro sportovce na obnovu hřišť a jejich zázemí.

Další kategorie, kterou jsem vyčlenila je kategorie sbírek na psy a kočky. Zde musím upřesnit, že na kočky vybíralo pouze občanské sdružení Felix Grey, o kterém jsem se rozepsala podrobněji již výše v kapitole 7.9, ale na psí útulky nebo týrané a nemocné psy sbírek v poslední době přibývá a ve všech případech se jedná o sbírky na dobu neurčitou.

V dalším sloupci jsem vyčíslila povodňové sbírky, jen pro dokreslení. Podrobně jsem je již popsala v kapitole 7.2.1.

Sbírky pro osoby či rodiny postižené požárem, jsou naštěstí ojedinělé a lze je subsumovat pod sbírky pro jednotlivce v těžké životní situaci. Tyto sbírky pořádají většinou obce pro své občany a při kontrole vyúčtování těchto sbírek jsem se mnohdy setkala s tím, že finančními prostředky přispívají ti, kteří nemohou pomoci svou fyzickou prací při následné opravě domu. V krizových situacích je důležitá nejen sociální opora instrumentální, ale i emoční, informační a v neposlední řadě i celková podpůrná atmosféra, která se odvíjí od hustoty struktury sociální sítě, jejíž součástí postižený jedinec je.²⁶ Zde lze říci, že sousedská solidarita na obcích funguje stále velmi dobře.

²⁶ KEBZA, Vladimír, ŠOLCOVÁ, Iva, 1999. Sociální opora jako významný protektivní faktor. Československá psychologie. Praha: Psychologický ústav AV ČR. Ročník 43, č. 1 s. 19-38. ISSN 0009-062-X

Do předposledního sloupce jsem uvedla sbírky pod názvem katastrofa, jedná se o sbírky pro země postižené zemětřesením či válečným konfliktem. Tyto sbírky v našem regionu nejsou příliš úspěšné. Pořádají je malé místní organizace, které mají v postižených zemích příbuzné a známé. Mají snahu pomoci, ale prostředky ani zkušenosti jako tradiční organizace, např. ADRA, Člověk v tísni a další, které se na tyto zahraniční sbírky specializují.

Do posledního sloupce jsem zařadila sbírky na ochranu přírody. Těchto sbírek je skutečně jen málo.

	celkem sbírek	obce	círky a církevní org.	spolky a o.p.s.	školy a TJ	ostatní společnosti
2001	11	2	1	8		
2002	111	100		9	1	1
2003	23	8	3	22		
2004	17	4	1	12		
2005	23	10	2		1	10
2006	18	8	1	9		
2007	17	6		8	1	2
2008	18	8	1	9		
2009	29	12	1	15	1	
2010	27	12	2	10	2	1
2011	25	7	1	17		
2012	36	7	1	23	4	1
2013	48	20	2	22	3	1
2014	44	9	4	25	4	2
2015	43	10	1	29	2	1
2016	37	6	4	21	4	2
celkem	527	229	25	239	23	19

Tabulka 2 – sbírky dle pořadatele

V další tabulce je vidět, jaké organizace vlastně v Jižních Čechách sbírky pořádají. Zákodárce měl sice v úmyslu dát možnost pořádat veřejné sbírky především obcím a krajům, jak vyplývá z dikce zákona o VS, v § 3 odst. 1, kde je uvedeno, že „*Sbírku může konat obec nebo kraj, v hlavním městě Praze rovněž městská část, nebo jiná právnická osoba*“, tento prvotní záměr však nevyšel a jak je z tabulky zjevné, nadpoloviční většinu všech sbírek konají neziskové organizace, dříve hlavně občanská sdružení, dnes spolky, obecně prospěšné společnosti a zdravotní ústavy.

Obce pořádají obecně více jak třetinu sbírek a ostatní organizátory sbírek jsem rozdělila ještě na církve a jejich organizace, školy a tělovýchovné jednoty. Třetí skupinu tvoří ostatní právnické osoby. Je zajímavé, že tyto tři skupiny jsou celkem vyrovnané, každá za sledované období pořádala cca 20 sbírek.

Tabulka 3 je asi nejzajímavější a možná i překvapivá. Jsou zde uvedeny celkové částky, které byly v jednotlivých letech vybrány na investiční a provozní náklady neziskových organizací, na pomoc pro jednotlivce ve svízelné životní situaci, na opravy sakrálních památek, kulturu, sport, na ochranu zvířat, přírody a samozřejmě na pomoc při povodních, požárech a jiných katastrofách. Nejvíce prostředků cca 68 mil vyberou neziskové organizace na svůj provoz. Tato částka je hodně ovlivněna rokem 2003, kdy byla zahájena sbírka sdružení Jana Nepomuka Neumanna na výstavbu Hospice v Prachaticích. Tento hospic pořádá veřejnou sbírku na dobu neurčitou, a to na své provozní náklady a stále je nejúspěšnějším organizátorem sbírek, neboť, jak už jsem uvedla v kapitole 8.3, získává sbírkami každoročně cca 1,5 mil korun. V současné době pořádá 3 sbírky, jednak na hospic sv. Jana Nepomuka Neumanna v Prachaticích, na Domov sv. Vojtěchy v Prachaticích a na Domácí hospic sv. Veroniky v Českých Budějovicích.

Nutno vyzdvihnout, že sbírky pro jednotlivce, kterých bylo zahájeno za 16 let 53 ve srovnání se sbírkami pro organizace, jichž bylo zahájeno 181, jsou rovněž úspěšné, neboť vynesly něco přes 3 mil. korun. Sbírkami na opravu sakrálních památek vynesly cca 13,5 mil korun, což opět významně ovlivnila jediná sbírka z roku 2005 na stavební úpravy Církevní základní školy při Biskupském gymnáziu, shodou okolností pojmenovaném rovněž po Janu Nepomuku Neumannovi v Českých Budějovicích. Sbírkou pořádala Kongregace sester nejsvětější Svátosti a vynesla polovinu celkové částky všech sbírek na opravu církevních památek.

	Počet VS	organizace	jednotlivec	sakrální	kultura	sport	psi a kočky	voda	požár	katastrofa	příroda	součet
2001	11	622 903 Kč	35 496 Kč	651 Kč			5 539 Kč					664 589 Kč
2002	111	1 312 250 Kč	3 950 Kč	31 390 Kč				183 403 169 Kč				184 750 759 Kč
2003	23	1 499 121 Kč	119 520 Kč	630 758 Kč		23 000 Kč			98 946 Kč			2 371 345 Kč
2004	17	10 480 511 Kč	129 173 Kč	404 744 Kč	205 811 Kč							11 220 239 Kč
2005	23	16 338 617 Kč		590 100 Kč	285 977 Kč				57 631 Kč			17 272 325 Kč
2006	18	10 124 481 Kč	343 127 Kč	4 201 799 Kč	239 599 Kč		25 430 Kč	4 617 434 Kč		196 384 Kč		19 748 254 Kč
2007	17	1 804 445 Kč	147 424 Kč	918 982 Kč	116 390 Kč					68 143 Kč		3 055 384 Kč
2008	18	2 606 802 Kč	3 381 Kč	120 648 Kč	385 993 Kč	4 872 Kč		229 614 Kč			1 837 Kč	3 353 147 Kč
2009	29	3 500 555 Kč	174 426 Kč	576 414 Kč	151 772 Kč		171 000 Kč	222 745 Kč			8 789 Kč	4 805 701 Kč
2010	27	2 957 614 Kč	344 520 Kč	386 547 Kč	184 499 Kč	497 040 Kč	344 525 Kč			50 243 Kč	13 967 Kč	4 778 955 Kč
2011	25	7 212 436 Kč	60 373 Kč	450 379 Kč	136 738 Kč	26 914 Kč	11 979 Kč			2 700 Kč	1 000 Kč	7 902 519 Kč
2012	36	4 567 961 Kč	1 311 225 Kč	195 266 Kč	524 240 Kč	490 268 Kč	11 979 Kč	647 670 Kč		7 645 Kč		7 756 254 Kč
2013	48	5 084 044 Kč	611 213 Kč	825 861 Kč	706 646 Kč	36 880 Kč	33 686 Kč	1 325 316 Kč				8 623 646 Kč
2014	44	3 395 309 Kč	199 012 Kč	476 134 Kč	611 388 Kč	35 546 Kč	719 886 Kč			15 600 Kč	1 000 Kč	5 453 875 Kč
2015	37	5 985 923 Kč	1 221 237 Kč	2 616 556 Kč	886 374 Kč	65 253 Kč	301 944 Kč					11 077 287 Kč
celkem	484	77 492 972 Kč	4 704 077 Kč	12 426 229 Kč	4 435 427 Kč	1 179 773 Kč	1 625 968 Kč	190 445 948 Kč	156 577 Kč	340 715 Kč	26 593 Kč	292 834 279 Kč

Tabulka 3 – sbírky dle výnosů

8 DLOUHODOBÉ SBÍRKY

Dlouhodobé sbírky pořádají, jak už bylo uvedeno výše, nejčastěji neziskové organizace na své provozní náklady. Je pravda, že zákonodárce s touto možností původně nepočítal a ministerstvo vnitra, jako metodik krajských úřadů v agendách veřejných sbírek apelovalo na krajské úřady, aby sbírky na provozní náklady neosvědčovaly, což mělo svou logiku v tvrzení, že by mohly vznikat spolky, které by byly založené samoučelně jen proto, aby mohly zahájit sbírku, ze které by byly financovány. Nakonec však Ministerstvo vnitra tlaku ze všech krajů ustoupilo, neboť mu nezbylo než konstatovat, že některé veřejně prospěšné organizace by bez veřejných sbírek nedokázaly pokrýt náklady na svůj provoz. Přestože jsou dotovány ministerstvy zdravotnictví, kultury či práce a sociálních věcí, získávají granty, podporují je města, obce i kraje, je přes vysoké náklady jejich existence pro náš region důležitá a potřebná a sbírka na pokrytí některých provozních nákladů je nepostradatelným příjmem v jejich rozpočtu. V této kapitole představím několik organizací, které pořádají typické dlouhodobé sbírky v Jihočeském kraji, a které jsou ve své činnosti úspěšné.

8.1 Prachatice – Hospic sv. Jana Nepomuka Neumanna

Klasickým příkladem takového zařízení je Prachatický hospic sv. Jana Nepomuka Neumanna (dále jen hospic). Je vlastně v Jižních Čechách jediným zařízením svého druhu. Na svých internetových stránkách se prezentuje jako organizace poskytující paliativní péči, kde stěžejní je zejména léčba bolesti a dalších symptomů, psychologických, sociálních a duchovních potíží. Cílem paliativní péče je dosažení nejlepší možné kvality života pacientů a jejich rodin. Pacientovi garantuje, že nebude trpět nesnesitelnou bolestí, v posledních chvílích nezůstane osamocen a za každých okolností zůstane zachována jeho lidská důstojnost²⁷. Pacientům se dostává v moderním prostředí špičkové péče pro jejich důstojný odchod. Kapacita hospice je 30 lůžek, 22 pokojů jednolůžkových, 4 dvoulůžkové. Na každém pokoji je přistýlka pro blízkou osobu pacienta.²⁸ Přestože si pacienti za ubytování a další

²⁷ (Hospic sv. Jana N. Neumanna o.p.s., 2017)

²⁸ (Hospic sv. Jana N. Neumanna o.p.s., 2017)

služby platí, hospic dostává platby od zdravotních pojišťoven, dotace z Evropské unie, od státu, kraje i města, má stálé sponzory, a navíc dlouhodobě i veřejnou sbírkou. Hospic získává od dárců finanční prostředky formou pokladniček umístěných v recepci, ale i na kulturních akcích, které pro své uživatele pořádá, a na které se mnohdy sjíždějí i jejich rodinní příslušníci z celých Jižních Čech. Největší podíl příspěvků však dostává přímo na zvláštní účet, neboť se dárcům pravidelně připomíná cca čtvrtletně složenkami vloženými do denního tisku ve vybraném okrese Jihočeského kraje. Tuto sbírku lze hodnotit jako vůbec nejúspěšnější sbírku Jihočeského kraje, neboť trvá již 13 let a po všechna ta léta získává pravidelně kolem 1,5 až 2 milionů korun ročně. Získané prostředky čerpá na úhradu léků, hygienických potřeb, praní ložního prádla, energie, povinné revizní kontroly elektronického zařízení a dovybavování hospice. Celkem získal hospic sbírkou 46 088 030 Kč. Zde je nutno vyzdvihnout, že na sbírkový účet přijímal i příspěvky měst a Jihočeského kraje v době výstavby i všechny dotace. Přesto je tato sbírka jednou z nejúspěšnějších a není divu, že hospic povzbuzen takovým úspěchem zahájil další veřejné sbírky od roku 2012 na Domov sv. Vojtěchy, který je domovem se zvláštním režimem s 26 lůžky pro osoby s různými druhy demencí, zejména Alzheimerovou chorobou a v roce 2016 na domácí hospicovou péči v Českých Budějovicích.

8.2 Jindřichův Hradec – Otevřená OKNA, z.ú.

Jindřichohradecká organizace Otevřená OKNA, z.ú. (dále jen „Okna“) pořádá veřejnou sbírku od roku 2006. Nejprve stejně jako hospic v Prachaticích byla sbírka určena na budování centra a chráněného bydlení, později na vybavení a provozní náklady tohoto zařízení. Okna jsou, jak uvádějí na svých internetových stránkách, organizací, která podporuje osoby se zdravotním postižením, rodiny a seniory v aktivním, smysluplném a důstojném způsobu života, napomáhá jejich zapojení do běžných společenských aktivit a vytváří nové příležitosti pro seberealizaci a osobní růst. Hlavní činností organizace je poskytování sociálních služeb, zaměstnávání osob se zdravotním postižením, poskytování odborného sociálního, psychologického, psychoterapeutického a speciálně pedagogického poradenství, doprovázení a vzdělávání pěstounských rodin, realizace činností, vyplývajících z pověření SPOD, organizace a realizace dobrovolnických aktivit a programů, benefičních

aktivit, volnočasových aktivit, pobytových aktivit s obsahem sportovním, vzdělávacím a prožitkovým, sportovních aktivit pro osoby se zdravotním postižením a pomoc při rozšiřování možností vzdělávání, sportování, kulturního vyžití a pracovního uplatnění.²⁹ Činnost této organizace ve srovnání s hospicem je mnohem méně nákladná a s tím souvisí i nižší příjmy z veřejné sbírky. I Okna dostávají dotace ze státního rozpočtu, města Jindřichův Hradec i jiných obcí, ale oproti Prachatickému hospici mají Okna navíc zisky z vlastních výrobků z chráněných dílen a z prodeje služeb. Přesto je zisk z veřejné sbírky, který se pohybuje kolem 100 000 Kč ročně pravidelným a potřebným příjmem této organizace. Používá jej na provozní náklady a převážně na vybavení chráněného bydlení. Celkem získala Okna díky veřejné sbírce od roku 2006 do současnosti 784 537 Kč.

8.3 České Budějovice – Centrum BAZALKA o.p.s.

Centrum BAZALKA o.p.s. (dále jen „centrum“) pořádá veřejnou sbírku od roku 2005. Tato organizace pomáhá rodinám s péčí o děti s těžkým kombinovaným postižením. Snaží se ulehčit životní situaci těchto rodin a dát jim prostor pro jejich zdravý chod. Péče probíhá v rodinné atmosféře při zachování individuálního přístupu, který zohledňuje specifické potřeby každého dítěte. Poskytuje sociální služby v denním a týdenním stacionáři především klientům se středně těžkým a těžkým kombinovaným postižením, středně těžkým až hlubokým mentálním postižením. Dále poskytuje vzdělávání ve speciální mateřské škole pro děti se zdravotním postižením a v základní škole speciální.³⁰ Centrum pořádalo rovněž sbírku nejprve na stavební úpravy dětského stacionáře a později na jeho vybavení. U této organizace lze konstatovat, že její úspěch vzrůstá postupně s jejím vstupováním do podvědomí veřejnosti. Zpočátku byly její výtěžky v řádech desetitisíců, druhý rok sbírky získala organizace pouhých 14 000 Kč, postupně však výtěžky centra stoupaly a nejúspěšnějším rokem byl rok 2015, kdy centrum vybralo od dárců skoro 450 000 Kč. Celkem získalo centrum za roky trvání sbírky 1 379 401 Kč.

²⁹ (Otevřená OKNA z.ú., 2015)

³⁰ (Centrum Bazalka, 2017)

8.4 Soběslav – Diakonie ČCE Středisko Rolnička

Diakonie československé církve evangelické Středisko Rolnička (dále jen „Rolnička“) pořádá veřejnou sbírku od roku 2002. Jedná se o nejdéle trvající sbírku v Jihočeském kraji. Rolnička se na svých internetových stránkách prezentuje jako křesťanské centrum, poskytující sociální, vzdělávací, terapeutické, pracovní a rehabilitační služby šité na míru dětem a dospělým s různými typy postižení a jejich rodinám z Táborska, především okolí Soběslavi. Rolnička je tu proto, aby každý mohl s potřebnou pomocí dosáhnout osobního maxima a prožít celý život v sepětí s rodinou, přáteli a známými tam, kde se cítí doma. Nabízí zejména sociální služby dětem a dospělým lidem s mentálním a kombinovaným postižením ve věku od tří let. Rolnička podporuje integraci, tedy přirozené a nenásilné začlenění lidí s postižením do života většinové společnosti. V Rolničce zároveň věří, že k úspěšné integraci je třeba těmto lidem poskytnout potřebnou míru podpory, a to ve všech směrech. Rolnička provozuje centrum denních služeb pro děti a mladistvé, dobrovolnické centrum a speciální školy v Soběslavi, kde je chráněná dílna, čajovna – kavárna Rolnička, centrum denních služeb pro dospělé a sociálně a terapeutická dílna.

Dále provozuje v běžné zástavbě města chráněné bydlení pro šest dospělých osob ve dvou bytech, jednom vlastním a jednom dlouhodobě pronajatém. V září 2013 Rolnička otevřela pobočku v Táboře. V bývalé 8. Základní škole je sociálně-terapeutická dílna a praktická třída speciálních škol, na sídlišti provozuje další dva chráněné byty dlouhodobě pronajaté od města Tábor. Důležitou součástí činnosti Rolničky je denní doprava klientů do Rolničky a zpět vlastními mikrobusey, která umožňuje využívat její služby i dětem a dospělým bydlícím v obcích špatně dostupných hromadnou dopravou. V centru denních služeb jsou děti a mladiství se středním a těžkým mentálním nebo kombinovaným postižením ve věku od 3 do 26 let, kteří plní povinnou školní docházku v základní škole speciální nebo navštěvují mateřskou školu nebo praktickou školu dvouletou. V roce 2015 tuto službu využívalo 42 uživatelů. Rolnička se věnuje i dospělým ve věku od 18 do 60 let s mentálním postižením, popřípadě v kombinaci se smyslovým nebo tělesným postižením, kteří mají sníženou soběstačnost a jejichž situace vyžaduje pomoc jiné osoby. V roce 2015 tuto službu využilo

18 uživatelů v Soběslavi a 11 uživatelů v Centru denních služeb Tábor.³¹ I tato organizace pokrývá své náklady i z vlastních tržeb z prodeje výrobků ze své chráněné dílny a z prodeje služeb. Kromě toho získává nadační příspěvky a dotace z kraje a obcí. Příjem z veřejné sbírky je v celkových příjmech skoro zanedbatelný, přesto důležitý. Průměrně vybrala Rolnička sbírkou každoročně přes 200 000 Kč, a to nejprve na rekonstrukci a stavbu chráněného bydlení a dílen „Domu pro dospělé klienty“ a stavbu dětského hřiště v areálu Rolničky, poté na zakoupení mikrobuse, financování každodenního svozu klientů Rolničky a následné zajištění komplexních služeb. Nyní vybírá příspěvky na zajištění dofinancování investičních a provozních nákladů střediska Rolnička. Celkem získala Rolnička za roky trvání sbírky 3 057 267 Kč.

8.5 Shrnutí

Byly zde záměrně vybrány 4 typické dlouhodobé sbírky z různých regionů Jižních Čech a s různou cílovou skupinou uživatelů služeb. Byly vybrány sbírky zabývající se pomocí dětem s handicapem, dospělým klientům s handicapem i seniorům. Sbírky velké i malé s ohledem na jejich výtěžek. Z tohoto vzorku lze odvodit i ostatní sbírky neziskových organizací. Jsou vesměs podobné, zaměřené na stálé dárce, kteří jsou ochotni přispívat pravidelně, a k tomu jsou povzbuzováni různými opakujícími se akcemi, na kterých se setkávají lidé zaměření na pomoc klientům (příbuzní současných i minulých uživatelů poskytovaných sociálních služeb) s konkrétním problémem či na konkrétní organizace. Tyto organizace pro ně pořádají každoroční plesy, koncerty, divadelní představení, jarmarky nebo zahradní setkání s prodejem výrobků svých uživatelů. Jedná se o vzorek dlouhodobých sbírek, dle kterého si o nich každý může udělat jasnou představu.

³¹ (Diakonie Rolnička, 2017)

9 JEDNORÁZOVÉ SBÍRKY

Pořádání jednorázové sbírky je vyvoláno ve většině případů okamžitou potřebou jedince, rodiny nebo skupiny, která se snaží vyrovnat s nenadálou těžkou životní situací. Potřebným předpokladem takové pomoci je tzv. sociální síť, social network, v rámci níž dochází k sociálním vazbám a interakcím, jež jsou pro člověka podpůrné, a v níž se nacházejí zdroje sociální opory.³² Právě na popud spoluobčanů a přátel obec rychle zareaguje a vyhlásí krátkodobou sbírku.

Pokud je postižený jedinec součástí skupiny, která lidskou sounáležitost a morální pospolitost podporuje (věřící, sportovci, hasiči, policisté) nebo má kontakty na známé či vlivné osobnosti, které jeho situaci dokáží medializovat, tedy má jeho sociální síť strukturu, jež je charakterizovaná hustotou, reciprocitou, složením dle věku, pohlaví, profesí, zájmů atd.³³, je úspěch sbírky zaručen. Rychlost je u těchto sbírek důležitá, neboť využívá šoku z pohromy či neštěstí, který přiměje okolí postiženému pomoci. Nemá smysl takové sbírky prodlužovat. Příspěvky přicházejí v prvních dnech, maximálně týdnech. Čas je v těchto situacích velmi důležitým faktorem. Člověk je tvor adaptabilní, s každou situací se časem vyrovná a nezdá se mu až tak katastrofická, jako v první moment. Tohoto aspektu se dá ve prospěch potřebného, osudem stíhaného člověka dobrém slova smyslu využít.

9.1 Městys Malšice – sbírka na MUDr. Hanu Šedivou

Příkladem, kdy obec pomohla svému občanovi vyhlášením sbírky, byla sbírka městyse Malšice z roku 2015 pro MUDr. Hanu Šedivou, které vyhořel celý rodinný dům. Sbírkou bylo získáno skoro 175 000 Kč. Nutno zdůraznit, že sbírka trvala pouhé 3 měsíce a vybíralo se pouze mezi spoluobčany městyse. Z tohoto pohledu byla sbírka velmi úspěšnou.

³² KRPOUN, Zdeněk, 2012. Sociální opora: shrnutí výzkumné činnosti v české a slovenské oblasti a inspirace do budoucnosti – nadané děti. Psychologie, Elektronický časopis ČMPS [online], roč. 6, č. 1, s. 42-50 [cit. 2013-12-7]. ISSN 1802-8853. Dostupný z: <http://e-psycholog.eu/pdf/krpoun.pdf>.

³³ KEBZA, Vladimír, ŠOLCOVÁ, Iva, 1999. Sociální opora jako významný protektivní faktor. Československá psychologie. Praha: Psychologický ústav AV ČR. Ročník 43, č. 1 s. 19-38. ISSN 0009-062-X.

9.2 Český Krumlov – ZO nezávislého odborového svazu Policie ČR

Nezávislý odborový svaz Policie ČR oznámil záměr konat veřejnou sbírku 12. 11. 2013. Zároveň požádal o urychlení procesu povolování sbírky, neboť chtěl využít vlny solidarity z řad policistů, kteří chtěli finanční částkou pomoci dvou a půl letému Tomáškoví, synovi kolegy policisty, u kterého byla diagnostikována akutní lymfoblastická leukémie. Sbírka trvala 2 a půl měsíce a bylo při ní získáno 356 489 Kč. Sbírka byla pořádána na území celé České republiky v rámci útvarů Policie České republiky. Okruh přispěvatelů byl tedy větší a zároveň svou významnou roli sehrála i skutečnost, že se vybíraly finanční prostředky v adventním čase pro malé, těžce nemocné dítě.

9.3 České Budějovice – HC Mountfield a.s.

Hokejový klub HC Mountfield a.s. oznámil 29. 6. 2012 záměr uspořádat sbírku na léčbu hokejisty Romana Bernata, který přišel během tréninku o dolní končetinu. Původně byla sbírka oznámena na 5 měsíců, později byla prodloužena na rok. Sbírka byla propagována při hokejových zápasech a probíhala mezi sportovci a jejich fanoušky. Během jednoho roku bylo získáno pro Romana Bernata skoro 940 000 Kč. Dá se konstatovat, že při sportovních utkáních pracují mezi fanoušky vypjaté emoce, kterých se dá ve prospěch dobré věci zdárně využít.

9.4 Týn nad Vltavou – Římskokatolická farnost

Sbírka, kterou pořádala Římskokatolická farnost v roce 2014 v Týně nad Vltavou na opravu zdejšího kostela sv. Jakuba, se konala pouhých 10 měsíců a vynesla skoro 1 308 000 Kč. Byla úspěšná a kostel se podařilo během tohoto roku i zrekonstruovat. Je zjevné, že soudržnost věřících se kladně projevuje právě při vybírání prostředků veřejnou sbírkou.

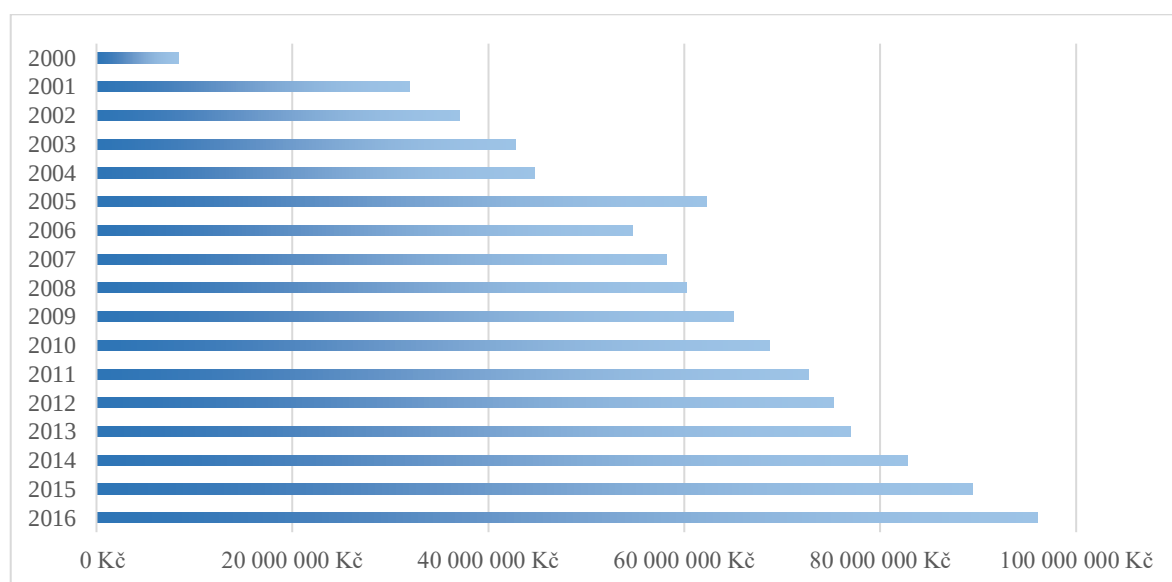
9.5 Shrnutí

U jednorázových sbírek hraje nejdůležitější roli čas, jak již bylo uvedeno v úvodu této kapitoly a zároveň i okruh přispěvatelů. Ale může nastat i případ opačný, kdy se sbírka nevydaří. Chtěla bych zde uvést kauzu rodiny, která v restituci získala větší obnos peněz, za který zakoupila rozsáhlý objekt bývalé školy v přírodě, pustila se do jeho oprav, a bohužel

tento v době, kdy se stal konečně obyvatelným, v roce 2005 vyhořel. Jednalo se o rodinu se čtyřmi dospělými syny, z nichž nejmladší byl s mentálním handicapem. Nejprve rodina hledala organizaci, která by pro ně sbírku zahájila, neboť u obce neuspěla. Byli novousedlíci a obec je zřejmě nepřijala. Poté založila tato rodina vlastní občanské sdružení, sbírku v roce 2006 oznámila, ale nepodařilo se jim do roku 2010 získat jediný příspěvek.

10 OPAKUJÍCÍ SE SBÍRKY – TRADIČNÍ

V této kapitole představuji sbírky, které se pravidelně opakují, lidé na ně opakovaně přispívají a není nutné je již mediálně propagovat, neboť vešly do podvědomí veřejnosti. Nejznámější takovou sbírkou je v České republice sbírka Tříkrálová. Je to sbírka, kterou pořádá Česká katolická charita se sídlem v Praze, tudíž tuto sbírku osvědčuje Magistrát hlavního města Prahy. Tato sbírka probíhá každoročně 6. ledna již od roku 2000.³⁴ Na této sbírce je názorně vidět, jak tradice ovlivňuje výši výtěžku sbírky. Získaná částka se postupně rok od roku stále zvyšuje. V roce 2016 byl její výtěžek 97 651 016 Kč.³⁵

Graf 17 – vývoj Tříkrálové sbírky

10.1 České Budějovice – Oblastní spolek ČČK

Českobudějovický oblastní spolek Českého červeného kříže (dále jen „spolek“) pořádal sbírku pokladničkami každoročně od roku 2001 do roku 2012. Organizoval vždy na jaře poznávací akci pro děti s názvem Pohádkový les a v čase adventním měl pokladničku umístěnou na náměstí Přemysla Otakara II. v Českých Budějovicích po dobu trvání adventních trhů. Při těchto dvou akcích získal obnos, který tradičně dělil mezi 8 neziskových

³⁴ (TŘÍKRÁLOVÁ SBÍRKA, 2017)

³⁵ (TŘÍKRÁLOVÁ SBÍRKA, 2017)

organizací, které v českobudějovickém regionu pečují o různým způsobem znevýhodněné děti. Hned první rok bylo získáno 77 700 Kč a podobné částky byly vybírány i dalších 6 let. Po roce 2008 se zisky z této sbírky začaly snižovat, v roce 2011 a 2012 činily pouze 15 000 Kč, právě proto spolek sbírku v roce 2013 ani později už neopakoval.

10.2 Tábor – Fest 2004 z. s.

Spolek FEST 2004 z.s. je kulturně uměleckou organizací, která působí od roku 2004 v Táboře. Sbírkou provozuje každoročně od roku 2008 ve prospěch dětí i dospělých, kteří finanční pomoc potřebují vzhledem ke svému zdravotnímu či sociálnímu znevýhodnění. Právě proto, že se účel sbírky rok od roku mění, oznamuje spolek pravidelně každý rok sbírku novou. Sbírkou probíhá tradičně ve velikonočním období při příležitosti hudebního představení Velikonoce s Ješusem.³⁶ V roce 2008 bylo spolkem získáno necelých 9 000 Kč, další rok se výtěžek zdvojnásobil a další rok opět. Ve čtvrtém ročníku vybral spolek již dva kandidáty, respektive dvě dívky, pro něž byl výtěžek určen. Tehdy se podařilo získat 68 600 Kč. V roce 2013 bylo získáno 107 000 Kč, což byl zatím největší úspěch. V posledním roce, tedy v roce 2016 vybral spolek 62 638 Kč. Podařilo se zde vytvořit pěknou tradici spojenou jak s náboženským svátkem, tak kulturní tradicí. Sbírkou má své stálé příznivce a na jejím výsledku se to odráží.

10.3 České Budějovice – Městská charita – Kabelkový veletrh

Sbírkou, která proběhla teprve třetím rokem a jejímž iniciátorem byl Českobudějovický deník, provádí a zabezpečuje Městská charita v Českých Budějovicích. Nejedná se zde o typickou sbírku, neboť prvotním motivem je především skvělý a originální nápad, který osloví a zaujme, ale absentuje zde konkrétní účel sbírky. Českobudějovický deník oslovil ženy v našem regionu, aby darovaly kabelky, které již nepoužívají do sbírky ve prospěch talentovaných dětí, které nemohou ze sociálních důvodů svůj talent rozvíjet. Přibližně 3 měsíce se kabelky shromažďují a poté v jeden den počátkem září jsou za symbolickou cenu opět prodány. Organizátoři sbírky, jak informovala media, byli zaskočení množstvím

³⁶ (FEST2004, 2017)

kabelek, které se podařilo shromáždit hned v první rok sbírky a zároveň tím, že zájem žen o tyto kabelky byl a stále zůstává obrovský. Zvláště, pokud jsou darované kabelky prodávány za 20 Kč, 50 Kč nebo maximálně 100 Kč.

V roce 2014 bylo za jeden den prodeje získáno 188 391 Kč, v roce 2015 už 240 903 Kč a v roce 2016 celkem 230 185 Kč. Pro tuto sbírku jsou největším přínosem originalita nápadu a skutečnost, že Českobudějovický deník tuto akci na svých stránkách medializuje. Jak jsem již uvedla, nejedná se však o sbírku typickou, neboť teprve po získání obnosu jsou vybírány děti, kterým bude příspěvek poukázán. Je zde tedy veřejně prospěšný účel, stanoven obecně a až po ukončení sbírky je konkretizován. Dárci tedy neví, komu a proč jejich peníze připadnou a zjevně je to moc nezajímá, neboť hlavním záměrem dárce, který přispívá, je získat levně kabelku. Zda a komu vybrané peníze nakonec připadnou, je pro dárce až druhotné. Diskriminační se jeví i podmínka organizátorů, kteří si vymínají popsat a zveřejnit v regionálním deníku příběh obdarovaných dětí. Ne každá rodina je ochotna svou sociální situaci zveřejňovat v místním tisku, zvláště rodiny z malých obcí a měst, kde se lidé navzájem znají a mnozí nepřijímají dětem darovaný příspěvek, který je rovněž zveřejněn, závidí. Bohužel i toto jsou aspekty, se kterými je nutné při veřejné sbírce počítat.

10.4 Vimperk – Šumava na nohou z.s.

Sbírka této organizace proběhla zatím pouze dvakrát, neboť spolek vznikl v roce 2014, kdy se malá skupinka lidí rozhodla, věnovat v dnešní hektické a uspěchané době svůj čas pomoci potřebným. Na svých webových stránkách uvádí, že by chtěli být hrdí na to, že něco aktivně vytvoří a tím pomohou. Nebudou dál zavírat oči, dívat se stranou, když se potkají s postiženými lidmi, ale naopak se s nimi podělí o to, co máme – svůj čas, elán a chuť něco změnit.³⁷ Svě krédo uskutečňuje tato organizace prováděním společenských akcí, při kterých získává finanční prostředky, které používá na pomoc potřebným. Cílem mimo jiné je, aby byla Šumava na nohou, lidé se bavili, tančili a tím pomáhali. V prvním ročníku se tomuto spolku podařilo získat za 2 měsíce 200 613 Kč a druhý rok 185 000 Kč.

³⁷ (Šumava na nohou, 2017)

10.5 České Budějovice – Pust' kačku

Originalitou upoutala i sbírka s názvem „Pust' kačku“. Původní nápad vznikl ve firmě Verbson s.r.o., která sbírku pro soběslavskou společnost I MY o.p.s. a táborskou APLA v roce 2012, 2013 a 2014 organizovala. Od roku 2015 pokračuje v této tradici a za stejným účelem Nadace Petry a Petra Petrlíkových. Realizace této sbírky spočívá v tom, že rodiče nakupují od počátku roku pro své děti plastové kačenky s určitým pořadovým číslem, sponzorské firmy kupují velké nafukovací kačenky za vyšší obnos. Vybrané finanční příspěvky pak putují výše uvedeným organizacím. V určitý předem stanovený den začátkem léta se očíslované kačenky vypustí v Českých Budějovicích do řeky Malše k pomyslnému závodu. Na soutoku Malše a Vltavy se kačenky opět pochyťají s tím, že majitelé prvních tří kaček vyhrávají symbolické ceny, které darují do soutěže sponzoři. Na tuto akci se těší především malé děti, které si tento závod oblíbily a se svými rodiči se na něm každoročně podílejí. I v tomto případě je pro děti a jejich rodiče důležitější hra, které se zúčastní a zážitky, které jim přinese. První rok vynesla sbírka 53 650 Kč, v roce 2013 již 95 700 Kč, v roce 2014 celkem 112 526 Kč a v roce 2015 dokonce 149 720 Kč. Organizátoři této sbírky vsadili na hravost a na zábavu pro děti, což byla správná volba.

10.6 České Budějovice – Pomáháme sportem o. s.

Sbírka tohoto spolku se vymyká. Spolek sice konání sbírky oznámil v roce 2009, ale příjmy z prodeje vstupenek na exhibiční fotbalový zápas nepřevodl na zvláštní účet podle § 23 odst. 1 zákona o veřejných sbírkách, tedy se ve vyúčtování sbírky, která trvala 3 roky, nikdy neprojevily. Získané prostředky však pravidelně daroval českobudějovické nemocnici, konkrétně dětskému onkohematologickému oddělení. V dalších letech už sbírku neoznamoval, přestože se charitativní akce – exhibiční fotbalový zápas každý rok opakovala a výše uvedené oddělení nemocnice stejnou částku, tedy 150 000 Kč dostávalo každý rok. Předseda spolku byl přesvědčen, že jejich aktivity nejsou veřejnou sbírkou ve smyslu zákona o veřejných sbírkách, přestože akci každoročně spolek mediálně propagoval s tím, že výtěžek poputuje do nemocnice, tedy oslovoval předem neurčený okruh přispěvatelů a měl i předem stanovený veřejně prospěšný účel. Spolek byl opakovaně za neoznámení sbírky

krajským úřadem sankcionován a předseda spolku přislíbil, že při akci, která se bude konat v roce 2017, bude postupovat v souladu se zákonem a sbírku již oznámí.

10.7 Shrnutí

Je zjevné, že tradice je fenomén, na který jsou lidé v našem regionu citliví. Ať už se jedná o akce kulturní, sportovní, církevní či jen pro pobavení, najdou si své pravidelné účastníky, kteří jim zůstávají věrní. Jde o to, zaujmout určitou, co největší skupinu lidí, kterou spojuje konkrétní zájem a tohoto zájmu využít pro dobrou věc.

11 HLAVNÍ FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ ÚSPĚŠNOST SBÍRKY

11.1 Medializace

Podle mediální konstrukce reality Bergera a Luckmanna, je základem našeho vnímání a chápání světa vědění, které získáváme vlivem svého sociálního prostředí. A jak uvádí Jiráček a Köppllová, člověk je tvor tvárný a podléhá společensky daným vlivům. Vytváří si vztahy nejen k přírodnímu prostředí, ale i ke kulturnímu a sociálnímu řádu, jenž je mu zprostředkován pro něj významnými druhými, tedy osobami i institucemi, mezi kterými jsou média nepřehlédnutelnými.³⁸ Všeobecně rozšířený názor, že média mají ohromnou moc, se v případě veřejných sbírek jenom potvrzuje. Lidé mají rádi příběhy se šťastným koncem a je dobré vědět, že i v dnešní době lidé stále takoví jsou a že jich je tolik. Vzpomeňme na povodně. Stačí zmínka ve zpravodajství, a pokud je přibarvená příběhem a k tomu i obrazovým materiálem, lidé okamžitě reagují a pomáhají. Novináři ale mnohdy vyprovokují i nepovolenou sbírku, neboť jim žádný postih za medializaci nehrozí a většinou už nejsou informováni o tom, co svou reportáží mohou způsobit. Jsou přesvědčeni, že pomáhají dobré věci. Což je sice v některých případech pravda, ale jsou tu zákony, které stanovují pro všechny stejné podmínky, a ty je třeba dodržovat. Sbírkou je nutné evidovat a kontrolovat nejen proto, že se najdou lidé, kteří se na sbírkách chtějí přizivit, ale také proto, aby se poctiví organizátoři sbírek mohli při případném nařčení z nepravostí zaštitit proběhnutou kontrolou krajského úřadu. To, že neznalost zákona neomlouvá, si novináři skutečně nepřipouštějí. Oni ve vztahu k publiku „řeší nejednoznačnost a odstraňují nejistotu, formulují postoje, nastolují témata, rozšiřují soustavu pravd, o kterých jsou lidé přesvědčeni. Tím, že předvádějí hodnotové střety, objasňují platnost hodnot ve společnosti“.³⁹ Tato role však nepřísluší jen novinářům, ale i známým osobnostem, celebritám z řad herců, sportovců, modelek či politiků. Řada z nich se ráda v této oblasti

³⁸ BERGER, Peter L. a Thomas LUCKMANN. *Sociální konstrukce reality: Pojednání o sociologii vědění*. Centrum pro studium demokracie a kultury, 1999. ISBN 8085959461.

³⁹ JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLLOVÁ. *Masová média*. Portál, 2012. EAN 9788026202387.

angažuje, pomáhá jiným a zároveň se zviditelňuje. I v historii jsme se mohli setkat s tím, že manželky vlivných mužů se realizovaly v charitativní činnosti. Dnes se to stalo otázkou společenské prestiže a jsou neziskové organizace, které toho dokáží dobře využít.

11.2 Okruh oslovených dárců

Všichni lidé žijí v určitém daném sociálním prostředí. Každý někam patříme, máme rodinu, spolužáky, kolegy, přátele. Někdo je členem církevní komunity, jiný hasičského sboru, jiný je členem tělovýchovné jednoty nebo svazu zahrádkářů. Jsou lidé s hustou sociální sítí, kteří kombinují plno aktivit a mají mnoho známých a přátel, kteří pomohou, poskytnou sociální oporu, nastane-li nějaká potřeba či nouze. Podle Baumana je v našem stále globalizovanějším světě politika stále více lokální, neboť nachází uplatnění u záležitostí, jež má v dosahu, u místních problémů a sousedských vztahů. Pro většinu lidí jsou lokální záležitosti to jediné, s čím dokáží něco dělat, které mohou ovlivnit, napravit, zlepšit. Pouze u lokálních záležitostí na našem jednání či nečinnosti záleží.⁴⁰ Takovou nejsvázanější a nejvíce spolupracující skupinou jsou náboženské obce. Mají svůj okruh lidí, které když osloví s veřejnou sbírkou, vždy uspějí. Když církevní organizace zveřejní svůj záměr a osloví svou obec, dokáže získat opravdu mnoho finančních prostředků. Jako příklady lze uvést sbírku Salesiánského střediska Dona Boska v Českých Budějovicích na přestavbu střediska a jeho vybavení, sbírku Římskokatolické církve v Týně nad Vltavou, která pořádala sbírku na opravu kostela sv. Jakuba, Husův sbor v Mirovicích a jeho sbírku na opravu vyhořelého Husova sboru, Kongregaci sester Nejsvětější svátosti, která pořádala sbírku na stavební úpravy Církevní základní školy při Biskupském gymnáziu J. Nepomuka Neumanna v Českých Budějovicích. Zisky všech těchto sbírek se pohybovaly v milionových částkách a o všech jsem se zmínila v předchozích kapitolách. Velkou solidaritou vůči svým kolegům disponují i hasiči a policisté, nemají však až tak širokou základnu, jako církevní organizace. Sportovci a umělci dokáží zase při veřejných sbírkách využít své popularity.

⁴⁰ BAUMAN, Zygmunt. *Tekutá láska: o křehkosti lidských pout*. Praha: Academia, 2013. XXI. století. ISBN 978-80-200-2270-7.

11.3 Originalita

Dalším důležitým faktorem je originalita nápadu, neboli umění zaujmout a upoutat pozornost případných dárců, a tak je motivovat ke štědrosti. Praxe ukázala, že mnohdy lidé rádi a štědře přispějí, aniž vědí, na co vlastně přispívají, a to z jediného důvodu: byla jim nabídnuta atraktivita či zábava. Typickým případem je sbírka konaná prodejem vstupenek na sportovní zápas či kulturní akci. Někdy bývá jediným důvodem ke koupi vstupenky prostá skutečnost, že člověk chce určitý zápas nebo koncert vidět a jen mimoděk vnímá, že peníze, za které vstupenku koupil, jsou určeny na dobročinné účely. Proč ne, ale vytrácí se zde smysl veřejných sbírek. Pokud je veřejnou sbírkou získávání a shromažďování dobrovolných peněžitých příspěvků od předem neurčeného okruhu přispěvatelů pro předem stanovený veřejně prospěšný účel, pak zde dochází k paradoxu, neboť přispěvatele předem stanovený veřejně prospěšný účel vlastně nezajímá. Takovou originální akci, kromě koncertů a sportovních zápasů, je sbírka, s názvem Pust' kačku, která je zaměřena na cílovou skupinu dětí a jejich rodičů a je podrobněji popsána v kapitole 10.5. Podobnou akcí je i „Kabelkový veletrh“ popsáný v kapitole 10.3, který je zase orientován na ženy a jejich touhy po atraktivních doplňcích.

Přesto jsou tyto akce cenné, neboť díky nim se daří v krátké době získat velké sumy, což vyžaduje promyšlenost akce. To zase nestíhají ti, kteří se snaží reagovat na aktuální dění. Neštěstí nelze předvídat a jen málokdo, zaskočen tragédií, dokáže originální nápady tzv. „sypat z rukávu“.

11.4 Aktivita a organizace

V neposlední řadě nemůžeme opomenout aktivitu organizací či jedinců, kteří si usmysleli sbírku uspořádat. Nelze předpokládat, že oznámením sbírky krajskému úřadu a jejím zveřejněním na webových stránkách veškerá práce s organizací sbírky končí. Na tomto naivním předpokladu mnoho sbírek ztroskotalo. Postavením pokladničky do obchodního domu bez toho, aby organizátoři vyvíjeli další aktivity, kterými na sebe, na sbírku, na její nutnost a potřebnost upozorní, získají maximálně pár mincí. V dnešní době je každý ve svém zaměstnání maximálně vytížen a uspořádat veřejnou sbírku znamená udělat ještě

něco navíc. „Obcházet“ dárce a vysvětlovat, se někomu může zdát jako žebrání, a ne každý je toho schopen. Je zapotřebí se nejdříve zamyslet a vyhodnotit své možnosti. Zapojit co nejvíce lidí a inspirovat je, nadchnout pro věc a pak celou akci zorganizovat. Vyžaduje to nejen kreativitu, ale i schopnost dlouhodobě plánovat svůj čas a energii k úspěšnému dotažení sbírky do jejího konce, ale také až ke konečné realizaci jejího účelu. Zároveň je nutno zdůraznit, že veškerá organizace úspěšné sbírky nemůže stát na jednom člověku. V takových případech trvá sbírka rok, dva a poté končí. V této souvislosti bych se chtěla zmínit o jedné konkrétní sbírce, kterou jsem podrobněji nepopsala, a která by se dala subsumovat zároveň do kapitoly 11.3. Jednalo se o sbírku z roku 2012, kterou zaštil spolek s názvem ŠVAGR: Štáb Víkendových Akcí Gottwaldovských Rodáků se sídlem v Písku. Tento spolek inspiroval studenty i pedagogy Zemědělské fakulty Jihočeské univerzity během studia v rámci předmětu logistika k vytvoření projektů ve skupinách s cílem vymyslet úspěšný produkt nebo službu k získání finančních prostředků na financování volnočasových aktivit dětí z dětských domovů. Studenti byli motivováni zápočtem za zpracování úspěšného projektu, který nejen připravili po teoretické stránce, ale i realizovali v praxi a sami si vyzkoušeli, že vymyslet akci a vybrat od dárců finanční prostředky vyžaduje určité úsilí. Nutno uznat, že všechny nápady studentů byly originální a pokud by se jimi někdo zabýval dlouhodobě, mohly by přinést vysoké zisky. Šlo o akce na kolejích Jihočeské univerzity: turnaj v „člověče nezlob se“, kurz sebeobrany, taneční kurz, filmový klub nebo o sběr papíru (konkrétně reklamních letáků, kterými je sídliště v okolí univerzitních kolejí přehlceno), organizaci základního výcviku pejsků pro jejich majitele ze zmíněného sídliště, organizaci vesnické zábavy v sousední vsi až po akci vyhlášení miss Jihočeské univerzity. Nezáleží na tom, kdo byl nejúspěšnější, nápady byly hravé, praktické či komerční, všechny byly ale přínosné a originální. Studenti přesně vystihli, kde jsou jejich možnosti. Tematicky se vrhli na obory, které jim byly blízké a ve kterých si byli jisti úspěchem. A ten se dostavil.

11.5 Potřebnost

Přesvědčila jsem se o tom, že i míra potřebnosti hraje důležitou úlohu při úspěšnosti sbírky. Každý člověk má svůj soukromý žebříček priorit, podle kterého se řídí. Jsou sbírky, jejichž výtěžek je pro potřebného otázkou přežití, ale jsou i takové, které se snaží o zkrášlení

prostředí, ve kterém žijeme, nebo o připomenutí naší minulosti. Mám na mysli sbírky na opravu kostelů, kapliček, na výstavbu pomníků, soch, na pořádání společenských akcí. Bezesporu právě potřeba hrála hlavní úlohu při sbírkách povodňových. Potřeba hraje zásadní úlohu i při sbírkách lokálních, kdy lidé chtějí pomoci blízkému člověku z vlastní komunity, který se např. díky požáru nebo nemoci dostal do těžké životní situace, se kterou si bez pomoci druhých nedokáže poradit.

Mnohdy lidé opravdu upřímně chtějí pomoci, ale kde je menší okruh dárců, je i menší výnos z veřejné sbírky. Jiná situace nastane, pokud se do těžké situace dostane člověk známý a oblíbený. Vyšší zisky však přicházejí pouze s vyšším počtem přispěvatelů.

V této souvislosti je třeba ještě zmínit, že svou roli zde hraje i to, pro koho se peníze vybírají. Většina populace je citlivá na potřebnost nemocných dětí. Někteří zase raději věnují svůj příspěvek na zlepšení důstojných životních podmínek pro seniory. Milovníci zvířat raději přispějí na psy. Pokud neštěstí postihne zdravého člověka v produktivním věku, poskytují mu sociální oporu jeho přátelé, kolegové a rodina. O tom bylo uvedeno více v kapitole 9. Svou nemalou roli zde hraje i motivace přispěvatelů. Ale pouze u těch, kteří opravdu chtějí pomáhat. I lidé chudí, se silným sociálním cítěním, přispívají dle svých možností na veřejné sbírky. Naopak lidé s lepší životní úrovní se mohou sami cítit potřebnými. O tom, že potřeba je velice subjektivní pojem by se dala napsat samostatná bakalářská práce.

12 ZÁVĚR

12.1 Počty sbírek

Na otázku, zda sbírek postupem času přibývá nebo ubývá, je odpověď jednoznačná: sbírek přibývá. Samozřejmě, jak již bylo několikrát uvedeno, povodně z roku 2002 se do této statistiky nedají zahrnovat. V roce 2001 bylo oznámeno 11 sbírek, do roku 2008 se počet každoročně oznámených sbírek pohyboval kolem 20, od roku 2009 do roku 2012 bylo oznamováno přibližně 30 sbírek za rok a od roku 2013 bylo již oznámeno přes 40 sbírek za rok. K tomu je nutné vzít v úvahu i skutečnost, že od roku 2012 byly sbírky oznamovány na dobu neurčitou, to znamená, že aktivních sbírek, které současně probíhají, je stále více. Konkrétně ke konci roku 2016 je aktivních 99 veřejných sbírek, které pořádají organizace se sídlem v Jihočeském kraji. Z toho je 77 sbírek pořádaných na dobu neurčitou.

12.2 Výše finančních prostředků

Zajímavá je skutečnost, že se každoročně vybere o něco více finančních prostředků. Jako přehledná pomůcka pro tento účel slouží tabulka zisků sbírek č. 3. Je zde vidět, jak se příjem ze sbírek pohybuje směrem nahoru. Tato tabulka je značně zkreslená těmi sbírkami, které (stejně tak, jako sbírka na Národní divadlo v Praze) nebyly pouze sbírkami obyčejných lidí. I dnešní sbírky, které se honosí milionovými zisky, jsou v některých případech z velké části podporovány bohatými sponzory (firmami, evropskými, státními, krajskými i regionálními dotacemi a mnohdy i zahraničními mecenáši). Konkrétně v letech 2004–2005 zkreslily výsledky v tabulce sbírka Prachatického hospice sv. Jana N. Neumanna svým celkovým ziskem 46 088 030 Kč a sbírka Kongregace sester Nejsvětější svátosti ziskem 6 360 324 Kč.

Psychologické hledisko tohoto aspektu vidím v tom, že časem toto bude zapomenuto a v podvědomí lidí zůstane hrdost, že si například hospic postavili z veřejné sbírky nebo opravili kostel – dominantu města, tedy občané sami za své peníze.

12.3 Sociální opora v blízkém okolí

Při hodnocení a porovnání sbírek je zřejmé, že lidé pomáhají převážně potřebným ve svém okolí, neboť se jich problémy blízkých lidí přímo dotýkají. Poskytují sociální oporu rodinám

svých známých, sousedů, kolegů. Poskytují ji lidem v situacích, do kterých se mohou i bez vlastního přičinění sami dostat. Zde je důležitý aspekt osobního příkladu, který je příznačný pro menší komunity, kde lidé prožívají neštěstí druhých a snaží se pomoci. Působí tím výchovně na své děti, které se rovněž učí nebýt lhostejnými, ale působí výchovně i na své širší okolí a navzájem se všichni ovlivňují a upevňují své sociální vztahy a kolektivní soudržnost.

Svémi příspěvky však pomáhají i organizacím, které znají, se kterými mají vlastní zkušenosti, nebo o kterých dostali dobré reference. Je důležité, jak se takové společnosti samy na veřejnosti prezentují. Ať už se jedná o charitativní společnosti, hospice, stacionáře, chráněné dílny či psí útulky. Musí vejít lidem do podvědomí, aby je brali za své, za tu součást společnosti, kterou sami mohou někdy potřebovat, a na kterou se mohou s důvěrou obrátit.

12.4 Sociální opora v rámci republiky

Jak už bylo několikrát v této práci uvedeno, většina lidí je orientována na své okolí, na problémy, které sami mohou ovlivnit a které ovlivňují jejich život v tomto regionu. Samozřejmě i zde existují výjimky. Humanitární společnosti, které pořádají celorepublikové a dlouhodobé sbírky, mají většinou sídlo v Praze, mám teď na mysli sbírky společností ADRA, Člověk v tísni, Kapka naděje, liga proti rakovině, Centrum paraple, apod. Humanitární společnosti s celorepublikovou působností, které by pořádaly veřejnou sbírku v Jihočeském kraji nejsou. Jsou tu ale společnosti jiné s celorepublikovou působností, které sbírky občas pořádají, např. vydavatelství Vltava Labe Press. Sbírkou konalo a bylo úspěšné. V posledních letech se stále na některých sbírkách podílí, využívá při jejich realizaci svých možností sbírku medializovat, ale organizaci nechává na Městské charitě v Českých Budějovicích. Nutno zmínit i společnost dm drogerie markt s.r.o., o té se však podrobněji rozepíši v příští kapitole.

12.5 Sociální opora směřující do zahraničí

Je zvláštní, že sbírek, jejichž výnos směřuje mimo naši republiku, je v našem regionu opravdu poskrovnu. Za 16 let bylo takových sbírek oznámeno pouze 9. Jednalo se většinou

o sbírky krátkodobé a ani jejich výnosy nebyly velké. První byla v roce 2005 sbírka města Veselí nad Lužnicí na zmírnění živelné pohromy v Jihovýchodní Asii (tsunami). Město tehdy vybralo pouhých 18 804 Kč. V roce 2008 byly oznámeny 2 sbírky: jedna společnosti ATMA DO pro nepálské a tibetské děti v dětských domovech, a druhá společnosti s názvem „ho avy“ o.s. na školky baobabových lesů na Madagaskaru. První společnost přesídlila během roku 2008 do Prahy a s ní i její veřejná sbírka, takže o ní nemám informace, ale podle jejich webových stránek je zřejmé, že sbírku organizují dlouhodobě a jsou úspěšní. Druhá organizace vybrala za 3 roky pouhých 23 756 Kč.

V roce 2012 pořádal Kiwanis klub v Českém Krumlově sbírku na pomoc obětem zemětřesení v Japonsku. Vybrali 50 400 Kč.

Jako nejúspěšnější hodnotím sbírku společnosti dm drogerie markt s.r.o. z roku 2014 na pomoc obětem povodní v Bosně, Hercegovině, Srbsku a Chorvatsku. Společnost díky svým možnostem vybrala v České republice za necelý rok 361 250 Kč, které ze svých prostředků zdvojnásobila. Dalším úspěchem roku 2014 byla sbírka Klubu vojenské historie – Čeští lvi České Budějovice o.s. na pomník padlým vojákům z 91. pluku v r. 1915 ve Slovinsku. Sbírka vynesla 164 865 Kč. Posledními sbírkami tohoto typu byly sbírky z roku 2015. Nejprve sbírka Spolku pro povznesení údolí Curraj Eperm v severní Albánii, která vynesla za 1. rok 21 343 Kč, v dalším roce však již nebyly získány žádné příspěvky a sbírka bude v roce 2017 předčasně ukončena. Další sbírka tohoto typu je sbírka spolku Nepali Chautari in the Czech Republik (NCC), o.s., která vynesla za 1. rok 344 683 Kč, na tuto sbírku přispívali, dle předložených dokladů ke kontrole vyúčtování, především sami Nepálci, kteří zde provozují několik indických restaurací. Poslední sbírka je sbírka spolku Humanitární pomoc Ukrajině, která dosud nebyla kontrolována.

Na těchto sbírkách je dobře vidět, že se většinou jednalo o oslovení malého okruhu přispěvatelů. Také problém, který má sbírka řešit, je pro zdejší lidi vzdálený.

Samozřejmě s výjimkou společnosti dm drogerie markt s.r.o., která byla naopak velmi úspěšná a zaslouží si, abych se o ní zmínila podrobněji. Oslovila své zákazníky po celé České republice, vytvořila pro ně fiktivní balíčky sestavené ze svého zboží. Cena balíčku byla buď 100 Kč – tento koupilo 2 415 lidí, nebo 250 Kč – tento koupilo 231 lidí, anebo 500 Kč –

takový koupilo 79 lidí. Lidé tak měli přesnou představu, co obyvatelé oblastí postižených povodněmi potřebují. Byl to dobrý psychologický záměr, neboť jedním z důvodů, proč lidé váhají přispívat do sbírky, je fakt, že nevěří, že se jejich příspěvek k potřebným dostane a neví, co konkrétně bude za jejich peníze pořízeno. Výtěžek 361 250 Kč byl společností zdvojnásoben na 722 500 Kč, převeden na 26 282,28 EUR a přidán k příspěvku, který společnost vybrala při pořádání stejné sbírky v Rakousku. Celková suma, kterou tehdy společnost obyvatelům Chorvatska, Srbska, Bosny a Hercegoviny pomohla, byla 213 702,28 EUR. Úspěch této sbírky spočíval v možnostech společnosti pokrýt celou Českou republiku (a nejen ji), ale i ve skvělém nápadu ukázat přispěvatelům konkrétní pomoc, kterou postiženým povodní poskytuje.

12.6 Okruh přispěvatelů versus účel veřejné sbírky

Když jsem začala psát tuto práci, byla jsem přesvědčena o tom, že účel veřejné sbírky je pro přispěvatele nejdůležitější. Z logiky věci mi vyplývalo, že je zřejmé, že lidé pomáhají těm, kteří to nejvíce potřebují. Na konci této práce vidím, že tomu tak vůbec není. Dospěla jsem k závěru, že vlastně na účelu sbírky mnohdy až tak nezáleží. Nelze ani říci, že se nejvíce vybere na nemocné děti, i když právě k nim směřuje nejvíce sbírek a dalo by se předpokládat, že je to jistým způsobem nejatraktivnější téma. V předchozí kapitole jsem sice potřebnost mezi hlavní faktory, ovlivňující úspěšnost sbírky zařadila, ale po vyhodnocení musím konstatovat, že tento faktor funguje pouze u krátkých a jednorázových sbírek. Pokud má pořadatel sbírky za cíl vybrat vysoké částky, je důležitější organizace sbírky a orientace na široký okruh přispěvatelů. Pokud má pak pořadatel možnost oslovit široký okruh lidí, či specifický okruh lidí se stejným zaměřením a stejnými životními hodnotami, nebo okruh lidí s vyšších vrstev obyvatelstva, pak svého cíle dosáhne, ať už je účel sbírky jakýkoliv.

12.7 Úspěšnost veřejné sbírky

Dospěla jsem k závěru, že nejúspěšnější sbírkou není ta, jejímž prostřednictvím se vybere nejvíc finančních prostředků, ale za úspěšnou lze považovat každou sbírku, při které se

podaří vybrat částka, která je potřebná k realizaci účelu sbírky. Drobných sbírek, které si nekladou vysoké cíle, jsou v našem kraji ročně desítky.

Dlouhodobé sbírky, dle mého názoru, suplují funkci státu, jehož pomoc organizacím, poskytujícím péči handicapovaným či starým nemocným občanům, je nedostačující. Patřím do generace lidí, kteří vyrostli ve společnosti, kdy péče o zdraví člověka byla zcela v kompetenci státu a jsem stále toho názoru, že to tak mělo zůstat. Při kontrolách sbírek je pro mě nepřehlédnutelné, že se na neziskové organizace nabalují další služby, které musí tyto organizace ze zákona využívat, a které na těchto organizacích parazitují. Tím se jejich provoz prodražuje. Nacházíme se v období, kdy počet sbírek roste, kdy rostou příspěvky, získané sbírkami, ale logicky nemůže tento trend trvat věčně.

Veřejné sbírky byly koncipovány jako finanční pomoc v nenadálých či výjimečných situacích. Tak tomu skutečně je v případech krátkodobých lokálních sbírek, kterých dle výsledků této práce očividně přibývá. Nejvíce finančních prostředků však získávají neziskové organizace jako podpůrný prostředek na svůj provoz, což je skutečnost, která nebyla záměrem zákonodárce.

13 BIBLIOGRAFIE

Arendt, H., 1970. *Men in dark times*. London: Cape. ISBN 0224618121.

Bauman, Z., 2013. *Tekutá láska: o křehkosti lidských pout*. Praha: Academia XXI. století. ISBN 978-80-200-2270-7.

Berger, P. L. a. L. T., 1999. *Sociální konstrukce reality: Pojednání o sociologii vědění*. místo neznámé: Centrum pro studium demokracie a kultury. ISBN 8085959461.

Centrum Bazalka, 2017. *Centrum Bazalka*. [Online]

Available at: <http://www.centrumbazalka.cz/>

[Přístup získán 1. březem 2017].

Česká televize, 2008. *Česká televize*. [Online]

Available at: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/archiv/1433786-smetanova-libuse-otevirala-narodni-divadlo-i-v-roce-1983>

[Přístup získán 1. březem 2017].

Diakonie Ronička, 2017. *Diakonie Ronička*. [Online]

Available at: <http://www.rolnicka.cz/o-rolnicce/>

[Přístup získán 1. březem 2017].

Dvořák, F., 1998. *O národním divadle*. Olomouc: ISBN 80-706-7798-8 (s. 11).

FEST2004, 2017. *FEST2004*. [Online]

Available at: <http://www.fest2004.cz/>

[Přístup získán 1. březem 2017].

Gavora, P., 1998. *Výzkumné metody v pedagogice*. Olomouc: ISBN 80-706-7798-8.

Hospic sv. Jana N. Neumanna o.p.s., 2017. *Hospic sv. Jana N. Neumanna o.p.s.* [Online]

Available at:

[http://www.hospicpt.cz/www_hos2/upload/File/vyrocní_zprava_h_dmv_2015_\(1\).pdf](http://www.hospicpt.cz/www_hos2/upload/File/vyrocní_zprava_h_dmv_2015_(1).pdf)
(výroční zpráva 2015)

[Přístup získán 1 březem 2017].

Hospic sv. Jana N. Neumanna o.p.s., 2017. *Hospic sv. Jana N. Neumanna o.p.s.* [Online]

Available at:

[http://www.hospicpt.cz/www_hos2/upload/File/vyrocní_zpráva_h_dmv_2015_\(1\).pdf](http://www.hospicpt.cz/www_hos2/upload/File/vyrocní_zpráva_h_dmv_2015_(1).pdf)
[Přístup získán 1. března 2017].

Charita Česká republika, nedatováno *Charita Česká republika*. [Online]
Available at: <http://www.trikralovasbirka.cz/vysledky/>

iDnes.cz, nedatováno. *iDnes.cz*. [Online]
Available at: http://budejovice.idnes.cz/metly-prezily-zkazu-nad-obci-se-pred-10-lety-protrhla-hraz-rybnika-pyg-/budejovice-zpravy.aspx?c=A120813_114521_budejovice-zpravy_pp
[Přístup získán 1. března 2017].

Jiráček, J. a. K. B., 2012. *Masová média*. místo neznámé: Portál. EAN 9788026202387.

Kebza, V. & Šolcová, I., 1999. Sociální opora jako významný protektivní faktor. *Československá psychologie. Praha: Psychologický ústav AV ČR*, Ročník 43, č. 1, pp. s. 19-38. ISSN 0009-062-X.

Krpoun, Z., 2012. Sociální opora: shrnutí výzkumné činnosti v české a slovenské oblasti a inspirace do budoucnosti – nadané děti. *Psychologie, elektronický časopis ČMPS*, cit. 2013-12-7. roč. 6, č. 1, pp. s. 42-50. ISSN 1802-8853.

Matoušek, O., 1998. *Základy sociální práce*. Olomouc: ISBN 80-706-7798-8 (s. 118).

Matoušek, O., 2012. *Základy sociální práce*. Vyd. 3. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0211-0.

Ministerstvo vnitra ČR, nedatováno *Sbírka zákonů*. [Online]
Available at: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>

Oláh, M. & Milan, S., 2007. *Úvod do štúdia a dejín sociálnej práce..* Bratislava: Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n.o. ISBN 9978-80-89271-24-5.

Otevřená OKNA z.ú., 2015. *Otevřená OKNA z.ú.* [Online]
Available at: <http://www.okenko.eu/wp-content/uploads/2010/12/V%C3%BDro%C4%8Dn%C3%AD-zpr%C3%A1va-2015.pdf>
[Přístup získán 1. března 2017].

Parlament ČR, 1972. *Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky*. [Online]
Available at: http://www.psp.cz/eknih/1971cnr/tisky/t0012_00.htm
[Přístup získán 1. března 2017].

Parlament ČR, 1973. *Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky*. [Online]
Available at: <http://www.psp.cz/eknih/1971cnr/stenprot/007schuz/s007003.htm>
[Přístup získán 1. březen 2017].

Portus, Praha z.ú., 2017. *Akce cihla*. [Online]
Available at: <http://www.akcecihla.cz/?gclid=CLTVybCftdECFYQy0wodbnEDXA>
[Přístup získán 1. březen 2017].

Reichel, J., 2009. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Praha: Grada.
ISBN 978-80-247-3006-6.

Šumava na nohou, 2017. *Šumava na nohou*. [Online]
Available at: <http://www.sumavananohou.cz/o-nas>
[Přístup získán 1. březen 2017].

TŘÍKRÁLOVÁ SBÍRKA, 2017. *TŘÍKRÁLOVÁ SBÍRKA*. [Online]
Available at: <http://www.trikralovasbirka.cz/o-sbirce/historie-sbirky/>
[Přístup získán 1. březen 2017].

14 SEZNAM GRAFŮ A TABULEK

Graf 1 – sbírky roku 2001.....	26
Graf 2 – povodňové sbírky.....	27
Graf 3 – sbírky roku 2002.....	29
Graf 4 – sbírky roku 2003.....	30
Graf 5 – sbírky roku 2004.....	32
Graf 6 – sbírky roku 2005.....	34
Graf 7 – sbírky roku 2006.....	36
Graf 8 – sbírky roku 2007.....	38
Graf 9 – sbírky roku 2008.....	39
Graf 10 – sbírky roku 2009.....	40
Graf 11 – sbírky roku 2010.....	42
Graf 12 – sbírky roku 2011.....	44
Graf 13 – sbírky roku 2012.....	46
Graf 14 – sbírky roku 2013.....	48
Graf 15 – sbírky roku 2014.....	50
Graf 16 – sbírky roku 2015.....	52
Graf 17 – vývoj tříkrálové sbírky	68
Tabulka 1 – sbírky dle účelu.....	54
Tabulka 2 – sbírky dle pořadatele.....	57
Tabulka 3 – sbírky dle výnosů	59